

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

**Čuvajte
Jugoslaviju!**

Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun poštanske štedionice broj 12.943 — Oglasi po ceni — Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 26 aprila 1935
God. VI — Broj 18

Na što nas upućuje Zrinjsko-Frankopanska tragedija

Povodom obletnice pogibije narodnih mučenika

Svi mi znamo, da su Petar Zrinjski i Fran Krsto Frankopan 30 aprila 1671 godine, u Vinarnoj ulici, u 9 časova izjutra, podneli mučeničku smrt, iako im je bilo carskom reči obećano, da im se neće ništa dogoditi, ako se izmire s austrijskim carem Leopoldom, t. j. ako dobrovoljno podu u Beč i izjave da odustaju od svih svojih namera poduzimanih u svrhu obrane hrvatskih krajeva od nasilja Habzburgovaca. Zrinjski i Frankopan, uvereni da se nisu ogrešili o pisane zakone, krenuli su dobrovoljno 13 aprila 1670 g. u 11 sati noću u Beč, da se tamo izmire s Habzburgovcem Leopoldom i da potpišu, da je sve ono, što su poduzimali, bilo opravdano. Nekoliko dana pre toga poslao je Zrinjski svoga sina Ivana u Beč kao jamstvo, da će i sam doći, da bi prestala austrijska soldateska da pljačka njihove posede. Jedva što su Zrinjski i Frankopan ostavili Čakovac i krenuli preko ugarske ravnice u Beč, i jedva što se je Katarina, žena Zrinjskoga i sestra Frankopanova oprostila sa svojim mužem i svojim bratom, došli su u Čakovac austrijski oficiri s vojskom. Katarina ih je kraljevski počastila, da je oni — umesto hvalje opljačkaju, ne ostavivši u kući ni zele, ni raznja, kako se je ona posle tužila Habzburgovcu Leopoldu.

Kad su Zrinjski i Frankopan stigli u Beč, bila je već čitava Hrvatska u rukama nemačkih generala, koje nije smetalo da odnose s imanja sve go čega su došli. Skidane su rabe, zavesle, odušene je pokupstvo, vino, žito, posude, — uopće sve do čega se je stiglo i što je bilo bar nešto vredno.

U Beču su u sporazumu s Leopoldom Zrinjski i Frankopan lepo dočekan, kako ne bi nijedan od njih posumnjao, što im se sprema. Zrinjski je svojim pronicavošću odmah znao, da je on zarobio, jednom zgodom, kad mu je u Beču došao u posetu neki Englez, ovo: »Da su Turci održali reč, zaista ne bi sada bio zarobljenik.« Još pre nego su ih zatvorili, u pravom smislu reči, knez Lobkovic, u ime careva, moli Zrinjskog da piše svojim prijateljima u Hrvatskoj i Ugarskoj, da obustave svaki otpor. Ta su pisma delovala. Otpor sa strane Hrvata i Mađara prestao je, ali tim se je u većoj meri nastavila pljačka. Ali prestala je i ona prividna sloboda, kojom su Zrinjski i Frankopan živeli u Beču. Nikoga nisu smeli više da primaju, niti su se smeli Zrinjski i Frankopan sastajati.

Koncem juna započelo je u Beču preslušavanje optuženih. Najpre je bio ispitivan Zrinjski, onda Frankopan. Oni se nisu videli već dva meseca. Kod preslušavanja hotimično su izvršene stvari, kako bi Zrinjskog i Frankopana među sobom zavladali i kako bi što više doznali o njihovoj uroti protiv Beča i protiv Habzburgovaca. Nisu birali ni sredstva ni načina samo da što dublje uvele optuženike i da pokažu na što veću njihovu krivicu.

Dolazilo je i do protesta, da nije kompetentan da im sudi nemački sud, nego treba da im, prema zakonu, sudi ugarski ili hrvatski sabor. U Beču su opravdali svoj postupak time, da su Zrinjski i Frankopan u Beču grešili i da su u Beču uhvaćeni. Austrijski ministri jednoglasno zaključili, da se ima da započne parnicom i da ih se ima da odvede u istražni zatvor u Vinarnoj ulici. Zrinjski je jednom prilikom, pre nego li su bili otpremljeni u Vinarnoj ulici, u svojoj obrani, misleći na datu carevu reč, napisao ovo: »Car, koji ora ne hvata muhe!« Već narednog dana 6 septembra 1670 godine otpremljeni su u tamnicu u Vinarnoj ulici. Nisu koristile molbe, nisu koristili proteste. Kruta i nemilosrdna austrijska vlast na čelu s Habzburgovcem Leopoldom osudi Frankopana 11 aprila, a Zrinjskoga 18 aprila 1671 godine na smrt sečenjem glave i desne ruke. Dne 25 aprila Habzburgovac Leopold potvrdi osudu, donesavši u svojoj »velikoj milosti« pomilovanje što se tiče sečenja desnice.

Kao razlog osude navodi se, da je Zrinjski htio da oslobodi Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju ispod Austrije i da se proglasi slobodnim i nezavisnim vladarom. Frankopan je bio krivac u

toliko što je u svemu Zrinjskoga pomagao.

Dne 30 aprila 1671 godine krvnički je mač odрубio hrvatskim velikašima njihove časne glave. Kad je Zrinjski polazio na stratište i video zaplašen svet, kazao je: »Ovi se siromasi više strahuju moje smrti nego li ja.«

Posle, raznim prognozama, zatvorima i torturama potpuno istrebiše porodicu Zrinjskog i Frankopana. Ivan, sin Petra Zrinjskog, koji se je i nakon očeve pogibije pokazao kao dobar vojnik cara Leopolda, bio je u zatvoru preko 20 godina, gde je i poludio (?), a 1703 god. i umro. Pokopaše ga noću, tajno. Tri Petrove kćeri, Jelena, Zora i Veronika i Judita Petronila, bile su zatvarane po raznim samostanima, gde su i umrle. Katarina, Petrova žena, svršava od patnje u ludnici. Adam Zrinjski, sin Nikole Zrinjskog, Petrovog brata, u borbi s Turcima 1691 godine biva pogođen topovskim hitcem u leđa, s austrijske strane, iako se je borio protiv Turaka. Tako se Habzburgovci rešili i poslednjeg Zrinjskog, koji im je još mogao biti na smetnji, jer je Ivan Zrinjski u tamnici bio neopasan. Razume se, da još ona poslednja imanja i poslednje Adamove posede razgrabiše i podeliše Habzburgovci.

Ne moramo ni mnogo, ni duboko da razmišljamo, ne moramo da budemo ni veliki, ni pametni političari, a da ne bismo u prvi mah uočili i videli, što su za nas bili Habzburgi, pa da odmah znamo što bi oni mogli da budu, ako bi

opet došli do svojih »obiteljskih, naslednih prava.« Danas, kada pada godišnjica pogibije Zrinjskog i Frankopana, kada se mnogo, najozbiljnije govori o restauraciji Habzburgovaca, kada je Beč pun, po kućama i po izlozima, Otonovih slika, kada je još nezaceljena bol za našim Blaženopodvišim Velikom Kraljem-Mučenikom, danas treba da se i dublje i jače zamislimo o svemu što se oko nas događa. Vrlo se vešto, na račun da ne ojača Nemačka anšlusom Austrije, pokreće pitanje restauracije Habzburgovaca u Austriji i u Mađarskoj. Sve bi to išlo na račun naš, na račun Slovena iz bivše Austro-Ugarske Monarhije.

Nije naša stvar da o tome suviše raspravljamo na tom mestu, nego je na nama, da mi Sokoli čvrsto stisnemo svoje redove i budnim, sokolskim okom, gledamo i pazimo da nas nikakvi događaji ne zateknu nepripravljeno. Naša je stvar da sve naše snage dajemo Jugoslaviji, da je čuvamo od svakog neprijatelja, ma s koje on strane dolazio.

Sokoli su mnogo doprineli rušenju bivše Austro-Ugarske Monarhije, a pripravnici su da doprinesu sve za čuvanje toga što imamo, za čuvanje našeg državnog i narodnog jedinstva izgrađenog na jugoslovenskoj osnovi. Jer, samo kompaktno, složeno i jako jugoslovenstvo moći će da odlučno parališe sve pokušaje već u začetku, koji bi mu se suprotstavili.

Upravo Zrinjsko-Frankopanska tragedija uči nas i očito nam pokazuje, kako moramo da cenimo vrednost postojanja vlastite države. Iz događaja koji su u detalje poznati, upućeni smo na stalan oprez. Iz prošlosti dakle treba da učimo, kako ćemo da se vladamo u budućnosti.

A. Štefan, Beograd

Vrednost sokolske telovežbe

Život savremenog čoveka je kompliciran i dnevno biva sve teži i zamršeni.

Većina ljudi primorana je da vrši svoje dužnosti i zvanja uz uslove i prilike, koje ni najmanje ne odgovaraju prirodnom životu i ljudskoj naravi. Ovo vredi u najvećoj meri za gradove, koji za svoje bivstvovanje traže i troše vrlo mnogo ljudske energije, ljudskog materijala. Taj svoj potrošak gradovi naknaduju iz neiscrpnog vrela životne energije ljudske: iz sela.

Uzimajući taj živi materijal u sebe, da ga prilagođuje svojim potrebama i zvanjima, on vrši ovdje prirodnu selekciju: lozinka je tu kao i posud u prirodi: život pripada jačemu. Ko ne može da izdrži ovaj prelaz iz jednog načina života u drugi, ima da padne. Pa ako se to u praktičnom životu i ne dešava odmah, biva to katkad u drugoj ili trećoj generaciji.

Da bi se oteo tome neprirodnom uticaju grada, koji u prvom redu zahvaća čoveka fizički (a ne retko i duševno) — čovek je počeo tražiti načine, kako da kompenzira svoj jednoličan, nezdrav način života po uredima, tvornicama i nekim obrtnim zvanjima. Došavši pomalo do uverenja, da se zdravlje ne da i ne može kupiti novcem, a ono, što se kvarilo kroz godine, da se ne da za dan — dva popraviti, — segnuo je drugim nevarljivim sredstvom: povratku prirodnom životu. — Više zraka, više kretanja, više sunca, higijenski način odevanja i hranjenja postade idealom savremenog čoveka.

Ne bismo mogli reći, da je zasad mnogo od toga postignuto, ali stalno jest jedno: što je neki narod civilizovaniji i kulturniji, to više su kod njega napredovali higijena i telovežba. Najveći gradovi svetski imaju danas vrlo velike prostore, sportska igrališta i vežbališta, koji zadovoljavaju gore spomenutu težnju njihovih stanovnika.

Sredovečni nazori o inferiornosti ljudskog tela i njegovoj grešnosti nisu više u opadanju: oni su već pali — i to pali jednom zauvek. Telovežba danas nije moda, ona je potreba savremenog čoveka.

Napretku telesnog vežbanja ima doduše i natražnjačkih prigovora. Jedan takav prigovor vole izgovarati ljudi, koji misle, da su svršivši izvesne škole, sposobni i ovlašteni da sude iznad svega, a to je ovaj prigovor: U istoriji ljudskoj vidimo, da se telovežba razvijala i dolazila do vrhunaca uvek samo onda, kada je došlo neposredno posle toga do propadanja pojedinih država i

nacija. Takav bi primer imali biti stari Grci, koji su u svoje vreme podigli telesnu kulturu na zavidnu visinu.

Ali ovaj primer biće da proizlazi iz nedostatnog poznavanja istorije, a posvemašnjeg nepoznavanja istorije telesnog vežbanja, jer su ti narodi, a naročito Grci, počeli propadati baš onda, kad su stali da napuštaju telovežbu i kada su dopustili, da u njihovim stadionima umesto plemenitih viteških igara i prijateljskog takmičenja i borenja zavlađa divljačko borenje s gvožđem ovenjenim šakama, borenje s divljom zveradi i borenje među ljudima na život i smrt, — a sami se prepustili mekoptnom životu i ugodnom uživanju ranijim vrlinama stečenog bogatstva i blagodati. Tada istom došli su fizički jači i otporniji barbari i bez obzira na njihove visoke duševne tečevine zavladali su njima.

Shvatajući gore navedene odnose u životu, napredniji narodi, osobito anglo-saksonska rasa, instinktivno se prihvatila brige oko usavršavanja svojih fizičkih kvaliteta, pa je van svake sumnje, da čelični Englezi pored svojih duševnih vrlina, ima velikim delom da svoje gospodstvo na svetu zahvali i svojim fizičkim vrlinama, te prisebnosti duha, realnom gledanju na svet i život, koje je stekao u svom sportu.

Kod nas Slovena bio je dr. Miroslav Tišr, prvi, koji je svesno shvatio gore navedenu potrebu telesne kulture i njenu vrednost u životnoj borbi, prvi, koji je imao smelosti i energije, da svoje ispravne ideje dovede u život i osnuje sokolski način telovežbe, specifičan za telesne potrebe, duševni život i osećaje slovenskih naroda. Zato se on tako naglo i proširio među Slovene, a prema priznanju svetskih prvaka i stručnjaka u pitanju kulture tela, nema boljeg sistema za široki odgoj masa i celog naroda nego što je sokolski sistem telovežbe.

Znajući vrlo dobro, da sve ljudske tvorevine lako prolaze, osnivač sokolske telovežbe, Tišr, da bi sokolsko vežbanje ostalo što trajnije i moglo se smatrati uvek savremenim, došao je na genijalnu misao: sokolski sistem ne sme nikada ostati konzervativan, ne sme postati zastareo: sve nove i moderne tečevine telesne kulture treba sokolski sistem da prihvati i unese u sebe, da bi se usavršavao i išao s duhom vremena uoporedo. Na taj način on je postao neumrlim i dok ina Slovena bje i Sokolstva i sokolskog vežbanja tela. Svaki novi i dobar način telovežbe, svaki napredak u telesnoj kulturi ima so-

POD NAJVIŠIM POKROVITELJSTVOM NJ. VEL. KRALJA PETRA II

Pokrajinski slet severnih župa Saveza SKJ u Subotici

Izrada sleiske značke i plakata

Za pokrajinski slet severnih pokrajinskih sokolskih župa Saveza SKJ, koji će se ove godine održati u Subotici, date su u izradu sleiske značke zagrebačkom rezbaru g. Teodoru Krivaku.

Biće dve vrste značaka. Jedne izradene iz bakra za članstvo, i druge izradene iz alpeke za nastaj. Značke iz bakra biće polumasivne, presovane, u prečniku od 35 milimetara, ukrašene s državnim trobojkom, a značke od alpeke biće šuplje, presovane, isto ukrašene s trobojkom. Značke su vrlo

lepo izradene i ostavljaju vrlo lep utisak.

Isto tako dati su u izradu i sletski plakati zagrebačkoj firmi Rožankovski i drug d. d. Plakati će biti izradjeni u šest boja u kromolitografskoj izradbi veličine 45/100 cm.

Kako značka, tako isto i plakati izradjeni su po nacrtu akademskog slikara brata Save Rajkovića, nastavnika gimnazije u Subotici.

Opis plakata i značke donećemo drugom prilikom.

M. Č.

Sokolstvo izgrađuje zdrave i slobodne ljude

»Ono što je najbolje u jednoj misli to je, što nam ona pruža neiscrpnu mogućnost da nešto volimo bez rezervacije...«

U širokom ljudskom društvu, u svetu, imaćemo svađga onoliko ugleda, koliko uspešno da pokažemo: što hoćemo, za čim idemo, i, naročito, koliko znamo i možemo da uradimo, i koliko reda u radu znamo da uvedemo, u pozitivnom smislu.

Sokolstvo je organizacija živoga kretanja i zdravoga života. U Sokolstvu su skoncentrisane sve snage, na kojima počiva i raste narodni, materijalni, moralni, etički i socijalni svet i život. I, kako taj svet utiče na Sokolstvo, tako Sokolstvo hoće da svojim vaspitnim radom utiče na svet i život oko sebe. Nastojanje Sokolstva teži za tim, da sve što živi ude u Sokolstvo kao i da sokolska misao ude u sve, prožme sve što živi i oseća. Tako se radaju novi ljudi, i novi svet u našoj domovini.

Sokolstvo je pokret, koji teži za podizanjem svih telesnih i moralnih sila pojedinca, a preko njega, čitavog jugoslovenskog naroda i drugih slovenskih naroda do najdosežnije granice. Idući za tim ciljem Sokolstvo želi, da u svakom članu razvije i održi u sebi snagu njegove telesne i duševne sposobnosti koliko je to više moguće. Sokolstvo teži da svestranim jačanjem ličnosti obrazuje i vaspita svoje članstvo, naraštaj i decu za što bolje i korisnije članove ljudskoga društva. Kao glavno neposredno i naročito sredstvo sokolskoga vaspitanja Sokolstvo smatra telesno vežbanje. U takvom telesnom vežbanju Sokolstvo vidi najbolje sredstvo za skladni i istovremeni uzgoj tela i duše, za disciplinovanje i jačanje volje. Zato od svojih članova zahteva i traži da vežbaju. U sokolskom društvu su svi članovi jednaki. Sokolstvo ceni ljude po njihovoj ličnoj vrednosti, a ne deli ih po staleškim, verskim, političkim niti imovnim razlikama. Sokolstvo naročito voli svoju socijalno slabiju braću i pomaže ih u njihovom nastojanju za poboljšanje socijalnog im položaja. Od svih članova traži da se u privatnom i javnom životu, kadgod se ukrštavaju njihovi interesi s interesima drugih, svađga opredeljuju po zahtevima socijalne pravde i sokolskoga bratstva. Sokolstvo smatra ženu jednako vrednim članom ljudskoga društva kao i muškarca. U Sokolstvu Sokolice i Sokoli potpuno su ravnopravni. U težnji da obrazuje i vaspita što vrednije ličnosti za ljudsko društvo, za svoj narod i svoju državu, Sokolstvo želi

da okupi u svojim redovima čitav naš narod. Sokolski pokret služi narodnoj celini i traži od svakog pojedinca da svoje sopstvene interese dovede u sklad s opštem narodnim interesima celine. Sokolska misao je napredna misao. Kao napredna ustanova Sokolstvo veruje u napredak i usavršenje pojedinih ljudskih ustanova i čovečanstva. Sokolski pokret kao moderan pokret hoće da zadovolji potrebama i zahtevima savremenoga čoveka i ljudskoga društva. Naš jugoslovenski nacionalizam i naše slovensko osećanje je uvek u skladu s opštim ljudskim idealima i težnjama za napretkom čitavog čovečanstva. Sokolstvo traži od svakoga svoga člana, da u svom društvenom, privatnom i javnom životu verno i savsesno vrši sve svoje dužnosti. Po zajedničkim idealima i ciljevima, svi su Sokoli i Sokolice između sebe braća i sestre. U tome svom bratstvu teži se za međusobnim slaganjem. Samo, to slaganje ne očekuje se bukvalno. Jer ne mogu se ljudi svi, u svemu, u svojim željama i osećajima, u svojim mislima i shvatanjima potpuno složiti. Nego, češće slaganje, duhovno i duševno nalaženje i združivanje braće i sestara u Sokolstvu shvata se i prima kao dar; a naprotiv, nikad se niko ne ljuti, niti kida veze, ako mu se u svemu ne odobrava: Zadovoljavamo se nalaženjem zrna istine, pameti, i lepote kod svoje braće, i trudimo se neumorno, da u njima otkrijemo njihove dobre strane i vrline! Pristupamo i ponašamo se prema njima vidno i iskreno, poštujući njihove sposobnosti. Na taj način, u takvom životu i radu, uskršava među nama i spaja nas: radost uzajamnog nalaženja i poznavanja i poverenja. I tako, uzvišujući pred njima i pred sobom njih, svoju sokolsku braću, osećamo, svađga, lepo dizanje i samih sebe. Sokolstvo u takvome optimističkom traženju i pronalaženju gleda nesavršenju veću vrednost, nego u rafiniranom isticanju nedostataka, manje svoje braće i sestara, i, u isto vreme namernom prećutivanju i prikrivanju njihovih vrlina. To je, braćo i sestre, naš optimizam. To je ono što mi kažemo: tražimo vedre glave, blage čudi i dobra srca, široko shvaćeno, bez čega, verujemo, ne može biti pravoća čoveka. A mi Sokoli hoćemo, bez kolebanja, prave ljude. Jer, samo pravi ljudi moći će izgraditi i oživotvoriti pravo i zdravo bratstvo u našem narodu, u Slovenstvu i čovečanstvu; i samo oni će znati i moći obrazovati: zdrave, umne, vredne, dobre, čestite i slobodne ljude.

Nenad Rajić, Subotica.

sokolski sistem da unese kao sastavni deo i on ne može postati zastareo. Tako je u Tišrvoj zamisli i u teoriji.

U čemu je sada vrednost sokolskog načina telovežbe i u čemu se on odlikuje i ima prednost pred ostalim sistemima?

Prva i velika prednost je u tome, što je sokolsko vežbanje svestrano, t. j. ono teži za harmonijskim razvojem celog tela, a odbija svaku specijalizaciju u svojim pojedinim granama vežbanja. Vežbač treba da se bavi redovnim ili, kako se danas kaže, strojnim vežbanja, koje mu daju svesno i lepo držanje tela, pobuđuju u njemu gospodstvo volje nad svojim telom stvarajući autodisciplinu.

Vežbanje na spravama čini u sokolskom sistemu zasebno poglavlje, a do izvesne granice ono je pristupačno svakome. Ono nije lagano i ne trpi slabosti. Vežbanje na spravama traži ulo-

zak velike energije, ali ga vrlo zahvalno vraća s obilatim kamatima. Prolazeći gibanja na nekoliko sprava redom, koja su obično tako rasporedana, da kod toga celo telo i sve grupe muskulature i živaca budu uposleni, ono u vrlo kratkom vremenu daje uvećanu snagu, elastičnost, uzdržljivost te otpornost celom organizmu, a isto obilno ubrzava promenu tvari, a s njome i optok krvi u telu. Time se ujedno iz organizma uklanjaju istrošene, nekorisne tvari i štetne sastavine, koje bi se inače usled slabog kretanja u njemu nakupile i vrlo sporo izlučivale, i koje su zapravo ona glavna podloga, na kojoj se počinju razvijati pojedine bilo kronične, bilo infekciozne bolesti, a katkada su one što više i direktan uzrok obolenja. Ubrzavajući tu izmenu tvari, ovo vežbanje ima jedno vrlo interesantno delovanje u dva skroz protivna smeru: dok se kod mršavih

(Nastavak na str. 2)

ali se toga malo ko pri-

to čini koncem godine na brzu ruku s običnom napomenom »pregledano«, ili »u redu pronađeno«. Retke su jedine, gde revizori pred skupštinu donesu podnose izveštaj na sednici uprave, ili da ga podnesu onako, kako bi to trebalo. Dešava se da na skupštini revizori uopšte ne podnose izveštaj, pa bi trebalo u novu »Organizaciju« uneti, da se takva uprava ne može potvrditi, niti da je ona valjana. Dešava se često, da samo jedan revizor pregleda i potpisuje, a često su očevidni slučajevi, da su knjige nevideno potpisane. Još se uvek upotrebljava naziv: »revizijski odbori«, iako po »Organizaciji« postoje samo »revizori«.

Retki su slučajevi da su knjige uređene kako to treba, t. j. da su sve stranice obeležene brojevima, da su listovi probušeni i provideni koncem, koji je na kraju knjige zapečaćen uz naznaku, koliko listova ili stranica knjige sadržava, a sve to uz potpis starešine, blagajnika i revizora.

Ima slučajeva, da blagajnici očevidno gumom brišu sume, da pišu preko suma druge brojeve. Sve se to ne sme raditi, nego se pogrešno napisano prečvukne tintom tako, da se ipak vidi, a više njega se napiše onaj koji je tačan. Pisanje i potpisivanje blagajničkih dnevnika olovkom nikako nije dozvoljeno.

Slična je stvar i s priznamicama, koje blagajnici ispostavljaju nekad i bez potpisa primaoca, a najčešće nevidane po starešini. Starešina mora svaku isplatu pre nego bude izvršena, potvrditi svojim potpisom na priznatici. Veoma važna je stvar i to, što i društva i čete retko unose u sedničke zapisnike učinjene izdatke. Svaki blagajnik, bilo društva ili čete, dužan je bar jednom u mesecu na sednici podneti izveštaj o svima učinjenim zadacima, a svaki izdatak koji treba da se isplati mora biti sednički odobren. Ima slučajeva, da četa nema priznaticu. Često na priznaticama nije označeno u koju je svrhu učinjen izdatak, pa ima ovakvih primera gde se kaže: »za razne podmiere«, ili »Arifu za Zagreb 39 dinara«, ili »Arifu i Ismetu za koverte i papire 49 Din«, ili »tjajniku za neke knjige« i t. d. Veliki broj jedinica ne zna, što je to položnica, pa primitke ničim ne dokumentuju. Potrebno je četaima objasniti, da i primitci moraju biti dokumentovani.

Vrlo je česta pojava neumesnost u zaključivanju mesečnih računa, vršenju prenosa suma, iznošenju salda i t. d. Pravljenje proračuna ili zaključnih računa najvećem brojem jedinica su uopšte nepoznate stvari.

Velika susretljivost matičnih društava i davanje instrukcija u svima navedenim stvarima je neophodno potrebno, jer su čete prepustene same sebi, nemaju često pismenih i školo-vanih ljudi, radi čega im se ne može pripisivati krivica, a naročito se pokazuje slaba umešnost u organizovanju priredaba i uopšte prikupljanju prihoda. Tako na pr. neka četa radi mesec dana na organizovanju zabave, koju na koncu održa i od bruto prihoda koji je iznosio 464 Din, ostaje čist prihod samo pet dinara. Pa zar je čudo što se onda blagajnik jada i veli, da nema smisla održavati zabave radi »velikog utrošenja i drugih potrošarina«.

U vezi s priznaticama, napomenuću i slučaj neke čete, gde se tri razna izdatka ispostavljaju na jednoj priznatici s obe strane, ili gde n. pr. blagajnik u svome izveštaju veli na skupštini: »prihod je bio priličan, a blagajna je u suficitu«.

Vrlo je važna stvar naročito kod četa: ubiranje članarine. Način ubiranja i vođenje toga posla trebalo bi jednoobrazno svuda utvrditi. Čete to rade kako koja znade i ume. Neke vode spiskove članova gde mesečno unose ubrani doprinosi i onda ga na koncu meseca ukupno stavljaju u dnevnik, neke opet svakog meseca sve članove unose u dnevnik i beleže članarinu, negde to čete uopšte ne čine,

nego to čini matično društvo, a ta bi praksa svakako trebala da izostane, jer takva ovisnost nije ni opravdana, ni dozvoljena. Mnoge čete radi nemarnosti blagajnika jednostavno ostaju bez prihoda od članarina. Napominjem, da je potrebno u knjizi za prikupljanje članarina, zaključiti svaki mesec sumu ukupljenih članarina i uneti je u dnevnik, tako da se dnevnik slaže s tom knjigom.

Slične stvari su razlogom, da je u mnogih četa upravo neznatan prihod, a bez materijalnih sredstava rad je težak. Mnoge čete nemaju za prikupljanje članarine ni potrebnih priznanica ni kakvog drugog pomoćnog sredstva, niti se same umeju pomoći.

Revizore nije potrebno pozivati na svaku sednicu, pogotovo ako nikad ne podnose izveštaje, niti je dužnost revizora da pregledaju celokupni rad društva ili čete, nego samo blagajničko poslovanje.

Sve ove stvari treba ozbiljno shvatiti, jer Sokolstvo prima na rukovanje narodni novac i narodnu imovinu, gde moralna odgovornost treba da dođe do jačeg izražaja, nego zakonska, a gde se ipak nađe slučaj nepravilnog rada, tu treba biti bezobziran, jer se u protivnom slučaju postizava obrnut rezultat i kalja sokolski obraz.

Inventara sam malo pregledao, jer ih je mali broj jedinica poslao. I oni koje sam pregledao, u više slučajeva nisu pravilno vođeni, jer nemaju veze sa blagajničkim dnevnikom, ne razdvajaju se vođenje inventara knjiga od ostalih pokretnih i nepokretnih stvari. Potrebno je, da se izdadu tačna uputstva i propisi za vođenje inventara.

Zaključak. U vezi sa svim gore izloženim potrebno je:

1) Da je kod svih jedinica uvede jednoobrazno administrativno poslovanje. Matična društva trebala bi po mogućnosti održati kratke tečajeve za vođenje i upravljanje četa.

2) Da se br. Savez pobrine da što pre ugleda svetlo nova i popravljena knjiga »Organizacija«.

3) Kako je u velikom delu četa prosvetni rad jednak nuli, staviti u dužnost novom prosvetnom odboru da taj rad udeši programatski i povede o tome više računa.

4) Iako nema očevidnih nepravilnosti u blagajničkom poslovanju, ipak se vidi da braća blagajnici nisu svesni odgovornosti, i zato da se zabrani starešinama, da u ma kojem obliku sami prikupljaju novac u bilo koje svrhe, da ga kod sebe zadržavaju, a u koliko je to činjeno da odmah polože o tome račun i da se prikupljeni novac provede kroz blagajnu čete (društva).

5) Da br. Savez nikome ne daje pomoć ni dozvolu za gradnju doma, dok se prethodno ne obezbeđi da će dom biti uknjižen gruntovno na dotičnu sokolsku jedinicu.

6) Da svaka nova četa ima da nabavi propisane knjige za vođenje poslovanja i da joj te knjige župa pre početka rada pregleda i odobri.

7) Da se naredi kako četama tako i društvima, da posle izbora nove uprave, stara uprava ima da izvrši primopredaju. U slučaju da ona to neće, da se pozove zakonskim putem da to učini.

8) Da matična društva bar jednom u godini izvrše temeljit pregled blagajničkog poslovanja četa.

9) Da se četama naredi kako se ima rukovati s novcem.

10) Da se donese konačan zaključak o privremenosti četa.

Na završetku ovoga članka napominjem, da su mnogi navedeni slučajevi aktuelni i u ostalim jedinicama van naše župe, pa bi o tome trebalo da povede ozbiljnog računa i otek za čete br. Saveza. Sve što se uradi treba da bude temeljito sprovedeno, jer koliko sam se osvedočio, površnost i aljkavost je u svima našim jedinicama počam odzod gore, najveća mana i najviše doprinosi da i svi rezultati nisu konstantni i tako očevidni.

Vojislav Bogičević, Tuzla

I II 1935 god. održan je u Kragujevcu tečaj za članice sokolskih četa sa 29 setara iz 6 četa. Ovaj tečaj prvi je svoje vrste u čitavom Savezu. U odbojci održalo je utakmicu društvo Kruševac. U međuzupskim utakmicama naša odeljenja plasirala su se dobro i to na treće mesto odeljenje članova i članica, a na drugo odeljenje ženskog naraštaja. — Sletovi su dobro posećeni i u Sarajevu i u Zagrebu. U početku sletskih svečanosti u Sarajevu, naša župa je za sokolsku štafetu dala 762 trkača (iz 14 društava i četa), a na dužini od 130 km. Na sletu naraštaja učestvovalo je 119 naraštajaca i 101 naraštajka, a na glavnim sletskim danima 1510 učesnika, koji su stigli u Sarajevu u tri zasebna voza. Na sletu u Zagrebu učestvovala su 42 naraštajca i oko 2543 učesnika na glavnim sletskim danima.

Na pogrebu Blaženopopčivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja učestvovala su pored drugih, i 92 člana u odori. U pohodu na Oplenac 21 XI 1934, pored velikog broja drugih učestvovalo je i 78 članova i 9 članica u odori. Na kraju izveštaja data je ukratko slika tehničkog rada u pojedinim društvima. — Posle duže diskusije spremljeni su potrebni predlozi za glavnu skupštinu o učestvovanju na sletovima u Subotici, na Taboru i Sofiji, kao i da župa nastupi sa zasebnom tačkom na II svesokolskom sletu u Beogradu. Donet je i predlog za izbor župskog načelnika.

U 16 časova održan je zbor društvenih i četinih prosvetara pod predsedništvom župskog prosvetara brata Save Dukića. Prema utvrđenom dnevnom redu, a posle reči samog predsešnika, predtasan je izveštaj o prosvetnom radu u samom župskom prosvetnom odboru i svima jedinicama. Ovaj rad je bio i obiman i raznovrstan, a vršen je prema utvrđenom planu prosvetnog rada za 1934 god., koji je počešen prema specijalnim prilikama u župi, a na osnovu četirigodišnjeg plana, utvrđenog za ceo Savez. Ovdje iznosimo samo, da je između ostalog održan zbor prosvetara 24 III 1934 god. u Gor. Milanovcu i konferencija 31 XII 1934 u Kragujevcu, posle šestonednog opšteg prosvetnog tečaja za društvene i četne prosvetare. Na tečaju je bilo 7 sestara i 31 brat iz svega 36 jedinica (13 društava i 23 čete). Župski prosvetni odbor je objavio 16 članaka i vesti u sokolskoj i 25 u drugoj štampi. Administracija je bila obimna. Održano je 10 sednica; poslato jedinicama 117 raspisa (umnoženih u 11.700 primeraka), drugih akata 3.193; a primljeno je 1344 akta. Župski prosvetni odbor ima zbirku isječaka sa 210 isječaka, zbirku fotografija sa 269 fotografija i knjižnicu sa 143 knjige.

Rad u društvima i četama prema primljenim izveštajima od 89 jedinica (19 društava i 70 četa), ukratko predstavljen, daje ovu sliku: predavanja je bilo 829, a slušalaca 28.897; govora pred vrstom bilo je 1544, a slušalaca 30.315, — svega slušalaca 59.112. Priredbi je bilo 970, pored proslave »Prvog decembra«, koji je proslavljen u znaku duboke žalosti i socijalne akcije. U društvima je bilo i raznih prosvetnih tečajeva, negde sa većim, a negde sa manjim brojem slušalaca i predavanja. Knjižnica je bilo 44 (i to 14 u društvima i 30 u četama), knjiga 4961 i čitalaca 4235. Bilo je i 11 čitaonica. Pretplata na sokolske časopise, iz više razloga, ne zadovoljava, obaveštajna služba također, jer je objavljeno svega 12 članaka i vesti u sokolskoj i 145 u drugoj štampi. Postoje i zbirke novinskih isječaka i fotografija, ali u malom broju jedinica. Oseka je bilo i to trezvenjčkih 6, štednih 7, pozorišnih 20, lutkarskih 2, muzičkih 13, šahovski 1 i zabavni 1.

Posle je predtasan dao potrebna uputstva za uspešnije vršenje sokolskog prosvetnog rada, a naročito prosvetne statistike. Zatim je utvrdio i plan prosvetnog rada za 1935 g., koji obuhvata sve grane sokolske prosvete, a naročito rad na selu. Prihvaćeni su jednoglasno i predlozi župskog prosvetnog odbora za saveznu skupštinu, od kojih su najvažniji oni, koji predlažu, da se uprosti administracija; uprava sokolskih listova da se prenese u Beograd i drugi, koji su prošlih godina podnošeni, ali do danas nisu ostvareni. Primljen je jednoglasno i predlog župskog prosvetnog odbora, da se za predtasnika u 1935 godini predloži dosadani predtasnici.

U 18,30 časova održala je predkonferencija sviju delegata i uprave župe, na kojoj je predtasan izveštaj brata Marijana Derenčina, predtasnika oteka za seoske čete, koji predstavlja čitavu knjigu i po obimu i po sadržini. Što se tiče tehničkog i prosvetnog rada, koji je već prikazan u pregledu u izveštajima načelnika i prosvetara, ovaj rad predstavlja impozantnu sliku i pokazuje da se Sokolstvo u selima Šumadije smatra kao nasušna potreba našeg naroda. Na predkonferenciji predtasan je i izveštaj sekretara župe brata Ilije Pavlovića, koji u konciznom pregledu izlaže pravo stanje Sokolstva u župi i sokolskog rada kako u upravi župe, tako i u upravama društava i četa. Ova predkonferencija nastavljena je 14 aprila sve do početka same skupštine. U toku diskusije i o svim drugim izveštajima doneti su potrebni zaključci, koji će, bez sumnje, unaprediti rad na širenju Sokolstva i produbiti već obavljani rad i u upravi župe i u upravama svih jedinica.

Svim ovim sastancima prisustvovao je i delegat bratskog Saveza brat Dura Brzaković, inspektor Ministarstva unutrašnjih poslova.

Uveče je održana uspela akademija Sokolskog društva Svilajnac, uz bratsko sudelovanje Sokola iz Jagodine, Lapova, Bara i Dublja, te pevačkog društva »Poklič« iz Svilajнца.

U nedelju 14 aprila tačno u 11 časova otvorio je glavnu skupštinu starešina župe brat Miloje Pavlović i konstatovao da su prisutni delegati iz 21 društva i velikog broja četa. Posle toga je komemorirao smrt Blaženopopčivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, Kome je cela skupština jednom minutom ćutanja i usklikima »Slava Mu« odala poštu. Zatim je aklamirao Nj. V. Kralja Petra II. Koga je skupština dugotrajnim uzvicima »Živeo!« i »Zdravo!« burno pozdravila. U tom času upućen je pozdravni telegram Nj. Vel. Kralju. Nadalje su upućeni pozdravni telegrami gg. ministrima: za fizičko vaspitanje naroda, prosvete i vojske i mornarice, banovima Dunavske, Moravske i Drinske banovine, bratskom Savezu SKJ i počasnom starešini župe bratu Stevi Nešiću, državnom savetniku. Brat starešina je zatim pozdravio izaslanika Saveza brata Dura Brzakovića, poznatog sokolskog radnika, koji je i pre rata citiran u jednoj austrougarskoj optužnici. Naposljetku je pozdravio predtasnika Svilajнца i istakao njihov sokolski rad naročito na selu i najzad delegata svih društava i četa, koji pronose sokolsku misao širom naše prostrane župe.

Izaslanik Saveza brat Dura Brzaković izrazio je pozdrave bratskog Saveza i svoje i zahvalio se na bratskim rečima upućenim Savezu i njemu.

Zatim se prešlo na primanje izveštaja, koji su aklamacijom primljeni, na predlog brata Strahinje Damjanovića, starešine društva Jagodina. Zatim je brat starešina uz prigodan govor predao lep »Spomen-album«, s potpisima svih funkcionera župe i uprava društava i četa, a brat starešina društva Kruševac, Stevan Nikolajević predao je »Povelju« načelniku župe bratu Josipu Prohaski, koji ove godine proslavlja dvostruki jubilej, i to: 50-godišnjicu života i 35-godišnjicu sokolskog rada. Jubilarac je burno pozdravljen od cele skupštine. Podeljene su nagrade nagrađenim sokolskim četama za utakmicu u propagandi trezvenosti (Subotica, Bobovo i Brnjica); u prikupljanju naraštaja i dece (Pranjani, Brusnica i Markovci); u prikupljanju seoske žene u redove sokolskih četa (Novi Adžibegovac, Mali Krčmar, Mrčajevci i Brnjica); u iznalaženju puteva u ekonomskom unapređenju sela (Brnjica, Roanda, Subotica i Brusnica); u propagandi štednje (Subotica i Brnjica).

Iako je brat Dragoslav Janković, načelnik društva Čuprija, predložio, da se aklamacijom izabere stara uprava, ipak je zbog toga, što su neki članovi napustili Kragujevac, određen kandi-

dacioni odbor od tri lica, koji je predložio ovako popunjenu upravu za 1935 godinu: starešina: Miloje Pavlović, direktor Zen. učit. škole; zamenici: Franjo Zajic, direktor fabrike šećera i Dragoljub Milovanović, advokat; načelnik: Josip Prohaska, nastavnik M. realne gimnazije; zamenici: Strahinja Sekovanić, nastavnik gimnazije i Milo-rado Obrenović, inž.; načelnica: Bosiljka Aksentijević, nastavnica Z. real. gimn.; zamenice: Anđi Jakoubkova i Leposava Stojanović, nastavnica Z. učiteljske škole; pretsednik prosvetnog odbora: Sava Dukić, profesor M. realne gimnazije; sekretar: Ilija Pavlović, profesor M. real. gimn.; blagajnik: Petar Nožinić, adm. poručnik; pretsednik oteka za čete: Marijan Derenčin, kap. I klase; statističar i zastavnik: Velisav Miličević, tašner; referent za streljačke i odbranbene oteke: Dušan Janković, kap. II klase; članovi: Steva Nikolajević, industrijalac, Kruševac; Strahinja Damjanović, direktor gimnazije, Jagodina; Jovan Drašković, inž. agronomije, Svilajnac; Dragoslav Mitrović, profesor, Čačak; dr. Dušan Stefanović, lekar, G. Milanovac; Todor Dimitrijević, sudija, Kraljevo; Božin Hadži-Ilić, brigadni general, Kragujevac; dr. Milan Krešić, profesor Zen. učit. škole; Petar Jevdević, upravitelj osnovne škole; Vojin Bratulić, šef Tehn. odeljka; Ljubica Filipović, profesor Z. gimnazije; Veljko Lemajić, zubni tehničar; Savet Haznadarević, v. vojni imam; Stanislav Sert, kap. I klase; Dragutin Platin, državni majstor; Mateja Janković, vojno-sud. poručnik; Josip Ditrhi, poslovođa V. t. z.; Mihajlo Obradović, potporučnik; Sava Dabižinović, tehn. činovnik i dr. Božidar Jurišić, lekar. Revizori: Velimir Lazarević, pretsed. suda u penz.; Jovan Pavićević, nadzornik V. t. z. u penziji i Dušan Stojadinović, građevinar; zamenici: Sibinka Marković, profesor Zen. učit. škole; Dragutin Kutlešić, učit. u penz. i Vid Katić, kap. I klase. Sud časti: pretsednik: Velimir Lazarević, pretsed. suda u penz.; zamenik: Đoka Pavlović, pukovnik; članovi: Dragoljub Milovanović, advokat i Dragoljub Preković, vojno-sud. major; delovoda: Jovan Bakić, sudija; zamenici: Josif Flajs, majstor V. t. z. i Tanasije Golić, nastavnik M. realne gimn. i Milica Loc, privat.

Predložena lista aklamacijom je primljena te se brat starešina Miloje Pavlović zahvalio na poverenju.

Ponova je uzeo reč izaslanik bratskog Saveza brat Dura Brzaković i održao jedan oduševljeni govor o značaju Sokolstva u našem narodu, pogotovo u Šumadiji; pohvalio je požrtvovni rad svih funkcionera, a naročito rad referenta za čete brata Marijana Derenčina. Na završetku brat starešina je zaključio skupštinu s pozivom na sve delegata, da pođu u gradove i sela naše župe i da dalje u Sokolstvu i kroz Sokolstvo rade za sreću čitavog našeg naroda.

Prof Sava Dukić.

IZ SAVEZASKE

XIV sednica Izvršnog odbora Saveza SKJ

održana dne 17 aprila 1935 u Beogradu

Brat Gangl pre prelaza na dnevni red najpre komemorira smrt brata Ferd. Poljšaka, starešine Sokolskog društva Zagorje ob Savi, prekaljenog Sokola, jednoga od onih zaslužnih sokolskih boraca, koji su još u predratno doba u današnjoj Dravskoj banovini svojim neumornim radom i požrtvovnošću prikupljali oko sokolske zastave sve one, koji su već pre rata ispovedali svoju duboku nacionalnu svest i veru u pobjedu jugoslovenske misli i sokolske ideje. Još življe primio se pokojnik sokolskog rada, iako je za to stradao, kada je u Zagorju već 1910 g. podignut sokolski dom i time bila sagrađena u današnjoj Dravskoj banovini, i u našoj zemlji uopšte, jedna od prvih tvrđava sokolske misli. Zato kliču uspomeni pokojnikovoj: Slava! — Svi prisutni ustaju i kliču: Slava!

Zatim brat Gangl ukratko referiše o zborovanju župskih referenata za sokolske čete u Mostaru, prepuštajući detaljni izveštaj pročelniku saveznog oteka za sokolske čete. Prelazeći na izveštaj o učestvovanju savezne delegacije na kongresu Savezu bugarskih gimnastičkih društava »Junak«, brat Gangl veli, da je detaljan izveštaj o tome izasao u »Sokolskom glasniku«, pa su braća s time potanko upoznata, jedino mu je dužnost da danas podvuče audijenciju kod bugarskog cara Borisa, koji je pokazao osobito interesovanje za naš rad i život.

U vezi izveštaja posete kod bugarskih Junaka brat Paunković upozorava, da smo na jednoj od poslednjih sednica prihvatili, da bivši pretsednik Saveza bugarskih Junaka brat Lazov održi jedno predavanje u Beogradu. Bez obzira na činjenicu, da brat Lazov nije više pretsednik bugarskih Junaka, predlaže da sada, kada budemo slali pozive za učestvovanje na našoj skupštini, zamolimo Savez bugarskih Junaka

da pošalju sa svojim delegatima i brata Lazova i da on tom zgodom održi nameravano predavanje, a koje bi imala da organizuje župa Beograd. — Prima se.

Br. Gangl nadalje izveštava, da je od starešine Saveza slovenskog Sokolstva, brata dra Bukovskog, primio poziv i saopštenje, da će se sednica pretsedništva Saveza slovenskog Sokolstva održati u Beogradu dana 13 maja. Ipak izgleda, da će se ta sednica vrlo teško moći održati, jer su baš tog dana u Čehoslovačkoj izbori za narodnu skupštinu i senat, pa je mišljenja, da će se ova sednica morati odgoditi. Kako nadalje i braća Čehoslovaci imaju da održe sednicu svoga viora istog dana kada i mi svoju skupštinu, to se nameravana sednica Saveza slovenskog Sokolstva neće moći održati 13 maja. — Izveštaj prima se do znanja.

Zatim zamenik načelnika brat Miroslav Vojinović izveštava, da je od načelnika Saveza brata Miroslava Ambrožića primio izveštaj o zboru župskih načelnika i načelnica, a koji izveštaj zajedno s njegovim konkretnim predlogom podnaša današnjoj sednici Izvršnog odbora.

Pročelnik oteka za sokolske čete brat Dura Brzaković podnaša opširan izveštaj o zboru župskih referenata za sokolske čete u Mostaru i referiše, da je zbor vanredno uspeo i da su braća iz uprave župe Mostar za zbor izradila referate, koji su bili akademski obrađeni i upoznali su učesnike zbora i praktičnim načinom kako se imade raditi u pripravaama za sokolski rad na selu. Najlepše priznanje u tom pogledu izraženo je od delegata bratske ČOS, brata Havela, koji je na zboru priznao, da u pogledu rada na selu prednjačimo, pa da će i ČOS sada da zavede sličan rad. Naročito lepo ostalo je zapaženo kako sva braća u upravi župe Mostar rade homogeno i upravu se nateču da svojom jednodušnošću posluže opštoj stvari. Velik deo učesnika zbora obišao je i pojedine čete u okolici Mostara, a u cilju, da se uvere o uspehu toga rada, pa su na svoje oči

Skupštine naših župa

Skupština Sokolske župe Kragujevac

U sobotu 13 aprila, u 14 časova, održana je u Svilajncu, u Domu Kralja Aleksandra I, plenarna sednica uprave župe i odbora delegata društava, a pod predsedništvom starešine župe brata Miloje Pavlovića. Pored ostalih pitanja, naročita pažnja obrađena je na finansijske teškoće, s kojima se bori uprava župe u svome radu, koji se sve više razvija i iziskuje i veće napore i veća finansijska sredstva.

U isto vreme održan je u osnovnoj školi zbor društvenih i četinih načelnika, na kome je predtasan izveštaj načelnika brata Josipa Prohaske, koji je, kao i svi ostali izveštaji, još mnogo ranije umnoženi i poslat svima jedinicama. Izveštaj izlaže stanje tehničkog rada, koji je bio u većim jedinicama zadovoljavajući, a u onim društvima, kojima se nalaze u rudarskim krajevima (Senjski Rudnik, Ravna Reka, Bare i Sjevac) naročito dobar. Broj vežbača ne iznosio je 1901 člana, 215 članica, 1108 mušog i 370 ženskog naraštaja,

1657 muške i 1096 ženske dece. Broj časova također je osetno porastao. Jedino se osećao nedostatak u dobrim prednjacima i pogodnim vežbaonicama. Bilo je 16 javnih časova, 26 akademija i 47 izleta samo u društvima. U četama je negde tehnički rad bio i bolji od rada samog matičnog društva. U društvima ima 18 prednjačkih zborova sa 14 prednjaka, 5 prednjačica, 13 pomoćnika, 7 pomoćnica, 90 pripravnika i 42 pripravnice. U četama je bilo 5 prednjačkih zborova. Ispitanih prednjaka nije bilo, ali je bilo voda sa tečajevima, i to 33 sa saveznim, 37 sa župskim i 65 s društvenim tečajevima. Javnih časova u četama bilo je 34, akademija 6, a u 23 slučajeva čete su nastupile u javnim časovima matičnih društava. — Prvi tečaj za članove i članice društava održan je u Kragujevcu od 15—31 I 1935 god. sa 19 članova i 14 članica iz 13 društava. Tečaj za vode seoskih četa održan je u Kragujevcu od 4—11 XI 1934 god., a bilo je 34 kandidata iz 27 četa i održano 66 časova. Od 28 I do

ROSIJA-FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

videli blagotvorne rezultate, koje potpisivao sokolski rad u četama.

Na samom zboru pao je predlog i usvojen je po prisutnim delegatima Saveza, da se čitav tok zborovanja i referati otštampaju u zasebnoj knjizi, koja će služiti u neku ruku kao udžbenik za one, koji se posvećuju radu u četama. Ova će knjiga biti od velike vrednosti za sve, koji se bave sokolskim radom na selu. Predlaže da se knjiga štampa u saveznoj nakladi. — Prima se.

Sestra Elza Skalar izveštava o održanom tečaju za članice. Ovaj tečaj održao se u vremenu od 18 marta do 12 aprila u Ljubljani. U tečaju učestvovalo je 45 sestara iz 24 župe. Samo jedna župa nije bila zastupana. Savez SKJ poziva je u ovaj tečaj i bratski češkoslovački, poljski i ruski sokolski Savez te Savez bugarskih Junaka, kako bi se veze između slovenskog Sokolstva što više pojačale. Pozivu odazvali su se braća Čehoslovaci i Rusi, koji su poslali u tečaj po jednu sestru. Rad u tečaju bio je naporan, ali su sestre pokazale mnogo dobre volje prema tome radu. Uspjeh tečaja je vrlo dobar. — Izveštaj prima se do znanja.

Za statistički otek podnaša izveštaj brat Verij Svajgar, koji izveštava, da je statistički otek završio svoj izveštaj za glavnu skupštinu. Redovan rad na statistici u 1934 g. nastavlja se. Do danas primljeni su veliki statistički izveštaji od 1620 jedinica, t. j. 66,3%. Dne 16 aprila poslata je župama prva urgencija s priloženim spiskom onih jedinica, koje još nisu poslale svoje izveštaje. U ovom pogledu potpuno su udovoljile župe Novi Sad i Novo Mesto, a od ostalih neke više a neke manje. Međutim rad je nastavljen s prikupljanjem izveštaja, i to na velikoj sabirnoj knjizi svih podataka kao i na priručnim knjigama po srezovima i banovinama. Bude li naša prva urgencija imala punog uspeha, biće moguće da se zaključi statistika za 1934 g. do juna meseca.

Do glavne skupštine biće izrađena i pregledna karta Jugoslavije sa župskim granicama i druga karta u boja, na srezovima, na kojoj će biti označena gustoća našeg Sokolstva, te treća karta sa srezovima, na kojoj će boja biti označena gustoća po broju vežbajućih pripadnika. Započeti su i pripremi radovi oko studija reorganizacije postojećih župskih granica u nekim krajevima države, pa će se posle završetka ovog veoma važnog i donekle gorućeg pitanja predložiti sav elabrat na nadležnost. Što se tiče članskog katastra, rad na njemu je normalan. Sada se obavljaju korekture za godinu 1933/34. — Izveštaj prima se do znanja.

Brat Gangl podnosi izveštaj o svim preparatornim radovima za glavnu skupštinu Saveza, pa izveštava, da je knjiga izveštaja za glavnu skupštinu u štampi i da se pojedini izveštaji od strane nadležnih referenata završavaju. Jednako je temeljem izveštaja gospodarskog oteka Saveza ustanovljen tačan broj delegata prema uplaćenom porezu.

Raspored većanja i zborova ostaje kako je već uglavljen na ranijim sednicama. — Prima se.

Tajnik brat Brozović referiše, da je sletski odbor za priredbu pokrajinskog sleta u Subotici uputio Izvršnom odboru Saveza naročito izrađeni memorandum, u kome je ocrtao sve dosadnje preparatorne radove oko izgradnje sletišta i organizacije samoga sleta. Što je do sila sletškoga odbora, sve je to izvršeno u potpunom redu.

O radu škole za obuku vojnika budućih voda sokolskih četa izveštaja upravnik škole brata Steve Zakule vidi se, da su završena tri tečaja ovogodišnjeg škole, i to 8, 9 i 10 tečaj. Tečajev su s uspehom završila 183 Sokola — vojnika iz svih naših župa. U svih dosad završenih 10 tečajeva bilo je prema tome u svemu 598 Sokola, koji su ovu školu s uspehom završili i od kojih će naš sokolski rad na selu imati nesumnjive i lepe koristi. Nastavno gradivo i raspored časova u ovoj školi ostali su isti kao i prošlih godina, a tako isto nije bilo nikakvih izmena ni u samom nastavničkom zboru. Ove godine izvodila se tehnička nastava u vežbaonici savezne uprave, što je mnogo olakšalo sam nadzor u školi. Jedna novina koja je uvedena ove godine jeste osnivanje kartoteke ovih izvršenih tečajeva na osnovu kontrolnih listova, koji su uvedeni, da bi po njima matična društva i župe, na osnovu postavljenih pitanja, izvestila saveznu upravu o radu ovih tečajeva u njihovim četama.

Dalje su razaslane okružnice sa spiskovima svima župama i društvima za prijave novih kandidata za naredne tečajev u ovogodišnjem zimskom periodu. Po naročitoj želji, obračuna je pažnja svim župama i društvima, da mogu u ovu školu prijavljivati i kandidate iz onih svojih sela, gde još nema sokolske čete, a gde postoje uslovi da bi se ona mogla osnovati. Sve ovo dovodi do toga da se pomišlja da se mesto dosadašnja tri tečaja održe godišnje četiri tečaja. — Izveštaj primljen je do znanja.

Kako je referent za streljačke oteke br. Kovač sada i zamenik načelnika Saveza, to će se sav taj rad stre-

ljačkih oteka prenети u buduću tehnički odbor Saveza.

Brat tajnik izveštava da je Jugoslovensko učiteljsko udruženje, sekcija za Savsku banovinu, u vezi našeg zajednog zaključka glede ferijalnih tečajeva za učitelje, donela sa svoje strane odluku, da se ferijalni tečajevi ove sekcije podržavaju i nadalje, a u koju svrhu ima se formirati odbor za ferijalne tečajev. Tečajevi, koji će imati u programu telesno vaspitanje u školi i van škole po sokolskom sistemu, držeće se sporazumno sa Savezom Sokola Kraljevine Jugoslavije, pa moli da bi mi ovaj zaključak prihvatili i da spremimo predlog, kako bi se zajednički održao ovaj tečaj dojdutih školskih praznika u Crikvenici.

U načelu zaključak učiteljskog udruženja prihvaća se, a njegova provedba poverava se načelniku.

Lečilište Rogaska Slatina javlja, da je kraljevska banska uprava Dravske banovine u Ljubljani odobrila Sokolima 50% popusta na stanovanju i taksi u banovinskom lečilištu Rogaska Slatina, i to za celo vreme sezone. — Prima se do znanja, a bratske župe izveštice se o tome naročitim raspisom.

O održanim župskim skupštinama izveštavaju savezni delegati braća: dr. Gradojević za župu Beograd, Paunković za župu Split, Korunović za župu Niš, Svajgar za župu Kranj, Križ za župu Bjelovar, Brozović za župu Sušak i Osijek, dr. Dragić za župu Sarajevo, Živković za župu Skoplje i Vojinović za župu Užice.

Brat dr. Dragić podnoseći izveštaj o skupštini župe Sarajevo, izveštava, da su kako na skupštini, tako i u izveštaju uprave iznesene primedbe i izrazi nezadovoljstva prema postupku savezne uprave u vezi sa sarajevskim sletom. Pri tome se konstatovalo, da Savez župi uopšte nije stavio nikakve svoje primetbe i opažanja povodom sletskih svečanosti, čime se župa smatra zapostavljenom. Mnogo je bilo reči o okružnici Saveza, a u kojoj je Savez konstatovao izvesne zloupotrebe. Ta okružnica bila je upućena svim župama s pozivom na primedbe Generalne direkcije državnih željeznica. Skupština je stala na stanovište, da je savezna uprava pre ekspedovanja ove okružnice trebala prvenstveno da zatraži izjašnjenje župe i tada, ako za to ima razloga, upozoriti sve svoje župe, odnosno dati razjašnjenje Generalnoj direkciji. Župa je odmah po primitku ove okružnice uputila Savezu svoju pretstavku i tražila razjašnjenje, koje nažalost nije usledilo. Radi toga je župa delegata umolila da na prvoj sednici Izvršnog odbora saopšti saveznoj upravi duboko žaljenje skupštine zbog ovakvog postupka savezne uprave s molbom da Izvršni odbor donese odluku, odnosno da pošalje odgovor na ovu pretstavku župe Sarajevo.

Brat tajnik Brozović osvrće se na izveštaj brata dra Dragića i veli, da ako iko može da preuzme odgovornost za prigovore iznesene po bratskoj župi, to može da bude samo on, jer je po ovom predmetu radio. Do nesporazuma sa župom Sarajevo došlo je odmah kod dobivanja povlastica od strane Generalne direkcije drž. željeznica. On je lično pregovarao sa nadležnim referentom Generalne direkcije i u potpunosti zastupao traženje župe Sarajevo. Iako Generalna direkcija nije bila sklona overovljenju legitimacija s markicama, uspeo je da sklone nadležnog referenta da pristane na ovaj predlog. O tome je izvestio i župu Sarajevo. Jedino kako je bilo hitno da se donese rešenje zatražio je telefonom od župe Sarajevo da pošalje svoje štampane obrazce legitimacija, kako bi se njihove boje unele u raspis. Međutim još za vreme raspravljanja javila se župa Zagreb, koja je jednako tražila povlastice za svoj slet i ošto prigovorila donesenom zaključku lepljanja markica, jer da je to nezgodan način i da im se čini mnogo zgodniji udarac štambilja. Nadležni referent u Generalnoj direkciji međutim bio je uporan u traženju da overa legitimacija za jedan i drugi slet mora da bude jednoobrazna. On se u svojim argumentima priklanjao mišljenju župe Zagreb i konačno odlučio se za isto. Prirodno je, da je to izazvalo nezadovoljstvo župe Sarajevo i da se usled toga rodilo mišljenje, kao da se namerice htelo ometi jednu zamisao, odnosno odluku župe Sarajevo. Međutim donoseći naročiti delegat željezničkog oteka župe Sarajevo redigovao je odluku Generalne direkcije i ona je donela zaključak prema traženju župe Sarajevo. Što se tiče priznanja sarajevskom sletu sa strane uprave Saveza, mora naglasiti, da nema tog ne samo člana uprave Saveza, nego i Sokola, koji župi Sarajevo ne bi dao puno priznanje ne samo na organizaciji, nego i na uspehu samoga sleta. Bilo je to jasno pokazano ne samo učestvovanjem i govorima predstavnika Saveza na samom sletu, pisanjem u zvaničnim organima Saveza, već i u samim saveznic okružnicama, tako, baš okružnica br. 35, koja je izdana kao uvod u organizaciju zagrebačkog sleta, započinje rečima: »Ja veličanstveno uspeh sleta u Sarajevu«, pa nadalje okružnica br. 37, u kojoj se veliča uspeh sarajevskog sleta grandioznim nastupom sokolskih četa na ovome sletu.

Svuda se vidi puno priznanje župi Sarajevo. Što se tiče prigovora Generalne direkcije drž. željeznica izvestiti mu je, da su ti prigovori bili izneseni u okružnici br. 41. Savez je morao podati punu veru navodima Generalne direkcije državnih željeznica, jer ti navodi dolaze sa zvaničnog mesta, koje ne može niti sme da iznaša neistinita fakta. Nadalje, kako je bilo vreme do zagrebačkog sleta vrlo kratko, to se nije imalo vremena za prepisku i proveravanje, pa se je sve ono što je Generalna direkcija drž. željeznica iznela kao svoj prigovor doslovno uvrstilo u samu okružnicu. U ovoj okružnici nije ništa predloženo takvog, da bi to izgledalo da je činila župa Sarajevo. Svi prigovori redom padaju na leđa drugih župa, koje su onde u raspisu imenice navedene, a nigde nije izrekom spomenuto, da je ista činila župa Sarajevo. Raspis je bio izdan zato, da se župe čuvaju, da se oni nemili slučajevi ne bi ponovili kod putovanja i polaska članstva na slet u Zagreb. Učinjeno je to bilo u dobroj nameri, da se očuva dostojanstvo Sokolstva. I pomno čitajući sam raspis iz svih slučajeva vidi se, da nema ni jednog prigovora sletskom odboru ili župi Sarajevo, već da su sve to slučajevi koje su skrivili oni, koji su polazili na slet u Sarajevo. Što više, on sa svoje strane mora u tom pogledu dati puno priznanje župi Sarajevo, da je ona u svakom pogledu postupila korektno. Istina je, da je župa Sarajevo urgirala i tražila od nas da u Generalnoj direkciji stvar izvidimo i izvedemo na čistac. Istina je i to, da sam baš kao tajnik lično odlazio u par mahova u Generalnu direkciju državnih željeznica i tamo tražio objašnjenja po njihovim prigovorima. Od strane nadležnog inspektora Generalne direkcije državnih željeznica odgovoreno mu je, da u takorekucijama inkriminiranom dopisu Generalne direkcije državnih željeznica nije još sve izneseno što bi se trebalo kazati. Povodom toga kao Savez uputili smo naročiti akt Generalnoj direkciji drž. željeznica i zamolili je da nam ustupi čitav dosje po tome predmetu, a u cilju da ga u originalu po primitku dostavimo župi Sarajevo. O tome smo izvestili i župu Sarajevo našim aktom br. 12824. Ja sam lično opećevano puta urgirao baš dostavu toga dosjela, ali sve do danas isti nismo primili. Za svoju ličnost izjavljujem, da sam potpuno uveren, da od strane župe Sarajevo, odnosno sletskog odbora, nije ništa učinjeno što bi se kosilo sa sokolskim dostojanstvom, pa zato konkretno predlažem da se župi Sarajevo uputi akt, da ju se razuveri, kako uprava Saveza ima puno priznanje u njezin sletski rad i organizaciju samoga sleta, a kako okružnica izdana o nekim nedopustivim makinacijama nije uperena niti protiv župe Sarajevo niti protiv njezinog sletskog odbora. Što više, da se o tome naročito okružnicom izveste i ostale župe. — Prima se.

U vezi svih predanih izveštaja br. dr. Pavlas izveštava da je na sadenju lipe, prvom aktu pokrajinskog sleta severnih sokolskih župa u Subotici zastupao upravu Saveza. — Prima se do znanja.

Za gospodarski otek Saveza podnosi izveštaj ekonom Saveza brat Bran-ko Živković.

Najpre izveštava o provedenoj reviziji blagajničkog poslovanja Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije te o samoj skontaciji blagajne, koja je nadana u potpunom redu, pa je za narednu glavnu skupštinu sastavljen i potpisan izveštaj revizionog odbora. Nadalje izveštava o imovnom stanju Saveza na dan 31 marta 1935 g.

Po njegovom izveštaju primaju se do znanja odobreni virmani Ministarstva fiz. vasp. naroda za trošenje državne pomoći godine 1934-35.

Konačno brat Živković izveštava, da je obavio reviziju poslovanja Jugoslovenske sokolske matice u Ljubljani. Poslovanje Matice u svakom pogledu je bilo uzorno. Kako po ugovoru u izvesnoj meri u dobiti Matice participira i Savez, to je na račun savezne blagajne odobren odgovarajući iznos. Prigodom revizije uverio se nadalje, da Matice u svakom pogledu radi u sokolskom duhu i za Sokolstvo. Prigovori, da je Matice u izvesnim svojim izdanjima i u nakladi tiskanica preskupa, nisu tačni, jer mnogočemu je kriva ne-savesnost pojedinih društava, koja ne udovoljavaju svojim obavezama, pa uopšte ostaju dužna i po tri, četiri i pet godina ne plaćaju svojih računa, tako da danas Matice imade kod sokolskih jedinica horendna potraživanja, a od ovih prilično velike sume kao dubiozne tražbine.

U vezi Jug. sok. matice brat Gangl veli, da je njena želja da u zgradi uprave Saveza uredi jednu svoju stalnu poslovnicu kao i nakladu knjiga i tiskanica, pa moli da se Matice u tu svrhu dozvoli adaptacija potrebnih prostorija. — Odobrava se.

Nadalje brat Gangl izveštava, da je stigao u domovinu delegat naših emigranata radnika iz Vestfala, koji izveštava, da su se prilike među tamošnjim radništvom poboljšale.

Time je dnevni red sednice bio iscrpljen, te predstavljaajući zaključuje sednicu, želeći sretne uskrsene blagdane svoj braći i sestrama.

KRONIKA

Meštovićevo izložba u Minhenu. Dne 17 o. m. otvorena je u Minhenu na inicijativu i uz saradnju nemačke akademije, minhenskog društva umetnika i zagrebačkog Društva prijatelja Nemačke izložba radova našeg najvećeg i najjačeg savremenog kipara Ivana Meštovića. Otvorenju izložbe, koja i za Minhen — inače poznati umetnički centar — znači veliki kulturni događaj, prisustvovalo oko 150 najistaknutijih predstavnika vlasti i umetničkih krugova. Izložbu je otvorio bavorski ministar predstnik Sibert, dok je prisutnima opisao veličinu Meštovića i njegovih dela potpredsednik akademije univ. profesor dr. Majer. Kod otvorenja svirao je i komorni kvartet min-henske filharmonije, a pismo odsutnog obolelog umetnika, koje je naišlo na opšte odozivanje, pročitao je gener. sekretar akademije dr. Tifelder. Ovom Meštovićevo izložbom u Minhenu, nakon one u Pragu opet se afirmira naša kultura na zapadu, i to veoma reprezentativno. Sve veće nemačke novine donose o ovoj izložbi opširne referate pune divljenja. Ovu izložbu s mnogo ukusa aranžirao je dvorski savetnik profesor Piksis. Ova izložba bez sumnje će mnogo pomoći propagandi naše zemlje i naše umetnosti među Nemcima.

150-godišnjica Janeza Primica. Na dan 23 aprila 1785 rodio se u selu Šmarje kod Ljubljane Janez Nepomuk Primic, čuveni slavista, koji je kao takav prvi došao na novoosnovanu slavističku katedru na univerzitetu u Gracu. Srednju školu Primic je svršio u Ljubljani, gde mu je bio jedan od profesora i prvi slovenački pesnik Valentin Vodnik. Godine 1807 upisao se na filozofski fakultet u Gracu, gde je nakon svršenih studija namešten 1811 kao skriptor univerzitetske biblioteke. Već naredne godine postao je profesor slovenačkog jezika na tom univerzitetu. Primic se pridružio redu slovenačkih preporoditelja te je oduševljeno radio na podizanju narodne svesti i kulture. Napisao je i »Abecedu za Slovence« te knjigu »Nemško-slovenska branja«. Na žalost, tom mladom vanrednom talentu 1813 pomračio se um, pa je bio prevezen kući, gde je umro 1823 godine.

Obletnica rođenja i smrti fra Martina Nedića. Dne 1 aprila o. g. navršilo se 125 godina rođenja, a na 26 marta pada 40-godišnjica smrti istaknutog bosanskog lira fra Martina Nedića. Nedić je bio siromašno seljačko dete, za koje se zainteresovao franjevac Beni, koji ga je i odgojio. Nakon svršenih srednje škole Nedić je učio teologiju i filozofiju, a retoriku u Subotici, Solniku, Agriji i Vaču. Zareden je 1833 godine. Među prvima, koji su se pridružili Gaju, bio je i mladi Nedić, koji

je pod pseudonimom Zalovan i »Dedo od Posavljia« živo saradivao u Gajevim »Novinama«. U to doba izšla je i njegova prigodna pesma »Razgovor, koga su imale vile Ilirkinje«. Zbog oštrog to-na ove pesme premešten je u samostan Fojnica, da tamo proučava orijentalne jezike. Tu se upoznao s istaknutim franjevcem fra Marijanom Sunićem, kasnijim biskupom, koji mu je postao učitelj i dobrotvor. Kada je Sunić name-novan za biskupa, uzео je sposobnog svog daka za svog glavnog zamenika, koji ga je pratio na svim putovanjima po Bosni. Impresije s tih putovanja obelodanio je Nedić pod naslovom »Starije beseske«. Godine 1861 Nedić je imenovan župnikom i namesnikom vanjske Posavine. Mnogo je proučavao i staru dubrovačku literaturu, osobito Gundulića. Glavni njegov pismički rad je ciklus »Poraz baša« u sedam pevanja. U Dakovu, gde su se štampale njegove stvari i gde je duže vremena boravio, dovršio je životopis svog dobrotvora pod naslovom »Život Marijana Sunića«. U svojoj šezdesetoj godini napisao je »Kiticu«, a u 70 godini izdao je u Dubrovniku pesmu »Ratovanje« u narodnom desetercu. Umro je u 85 godini, u samostanu u Tolisu. U našoj kulturnoj istoriji stekao je dostojno mesto, a i u nacionalnoj istoriji zauzima odlično mesto svojom odlučnom borbom i svojim radom za naš narod u Bosni.

Nepoznata češka pesma o banu Jelačiću. U praškoj »Češkoslovačko-jugoslovenskoj reviji« obelodanio je direktor biblioteke Narodnog muzeja Volf u nastavku svog članka »Odljek jugoslovenskih događaja u Plzinu u godini 1848—1849« i pesmu »Jelačić bana, čiji je autor Jan z Hvjezdi, a koja oneva heroizam Jelačića i Hrvata, koji su ustali protiv mađarske prepotencije. Ova pesma bila je do svog objavljivanja u pomenutoj reviji već i u Češkoj posve zaboravljena, a kod nas još uopće nepoznata.

Razne kulturne vesti. U Parizu umro je ovih dana čuveni istoričar Gustav Gloc, profesor grčke istorije na Sorboni te član Francuskoj instituta.

U prvoj polovini jula proslavio čitava poljska kulturna javnost dvestogodišnjicu rođenja svog velikog pesnika Ignjara Krasičkog. Već sada vrše se za ovu proslavu velike pripreme po svim većim gradovima i kulturnim centrima.

Ovih dana slavio je 60-godišnjicu svog umetničkog rada Ludvik Solski, najveći i najjači poljski glumac i režiser, s kojim je povezana i istorija poljske pozorišne umetnosti novijeg datuma.

Dne 19 o. m. setili su se Nemci 375-godišnjice smrti najistaknutijeg saradnika Martina Lutera, poznatog učenjaka Filipa Melanhtona, kojemu je zahvalni narod pridao ime »učitelj Nemačke«.

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTVA I ČETA

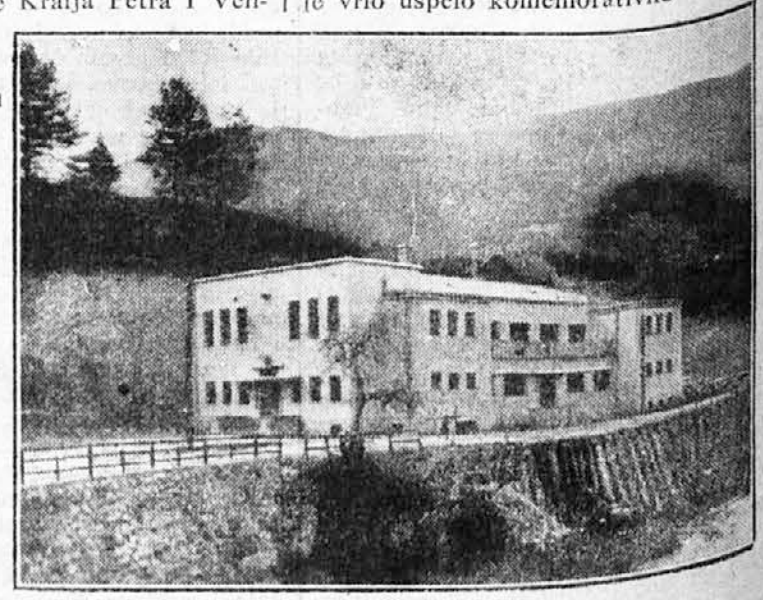
Župa Banja Luka

BANJA LUKA. — Zbor društvenih načelnika, Sokolska župa Banja Luka imala je u danima 16 i 17 marta zbor društvenih načelnika (ica). Prvi dan zboru sravnjivale su se vežbe za naraštaj i članstvo obavezne za 1935/36 god. Na zboru bila su prisutna osim dvaju sva društva. Drugog dana održavana je sednica zbora, koja je pored obaveznog saveznog programa rada primila i župski program rada i predložene vežbe za decu. Zbor podelio je župu na pet okružja i to: Bihaćko, Prijedorsko, Drvarsko, Jajačko i Banja-lučko, da bi se olakšao rad ŽTO i pospešio kontakt s društvima.

JAJCE. — Otvaranje sokolskog doma. Sokolsko društvo u Jajcu dovršilo je koncem meseca oktobra svoj monumentalni Sokolski dom, koji će nositi slavno ime Kralja Petra I Velikog.

MASLOVARE. — Pomen Viteškom Kralju Ujedinitelju. Sokolsko društvo Maslovare na dan kada se dovršilo šest meseci od tragične smrti Viteškog Kralja Ujedinitelja priredilo je vrlo uspešno komemorativno veče.

Sokolski dom u Jajcu

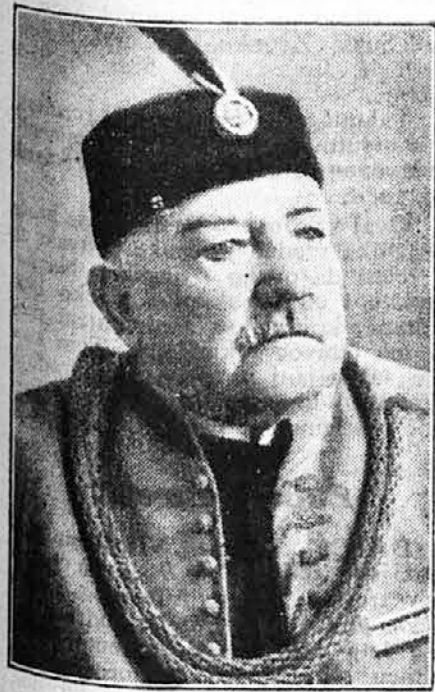

Nakon državne himne, koju je otpjevao hor sokolskog podmlatka, društveni prosvetar održao je predavanje o životu i radu Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Posle toga bilo je recitovano nekoliko prigodnih deklaracija, a samouk-težak br. Trifković Dorde pročitao je svoje dve speve o Kralju Mučeniku. Najuspelija tačka, koja je izazvala u mnogih suze, bila je živa slika »Na glas o smrti Kralja«, koju je izveo sokolski podmladak. Na kraju otisvao je tamburaški društveni zbor: »Posmrtnu ko-racnicu«.

S. S.

Župa Cjubiljana

LJUBLJANA. — Ob 70-letnici brata Josipa Turka. Kako smo že poročali, dne 10. aprila t. l. je brat Josip Turk obhajal 70 letnico svojega plodovitega in nadvse požrtvovalnega življenja.

Brat Josip Turk

Župa Maribor

MARIBOR I. — Akademija. Naš Sokol je 6. aprila zvečer v sokolani inž. podofic. šole priredil telovadno akademijo, ki je vsestransko lepo uspela. Vsa telovadna akademija našega društva je svečanost sokolskega srca in sokolske telovadne kulture. Mnogo takih svečanosti je že imel naš Sokol, toda tako lepe, kot je bila zadnja, pa že dolgo ni imel, zakaj ta akademija ni imela samo običajnega namena pokazati, kako si je telovadec v mirnem in skritem zatišu sokolske telovadnice izvežbal svoje telo, marveč je imela še poseben namen ob zaključku narodne žalovalne dobe na svečan način izpričati, da je naše društvo, posebno s svojim telovadnim pripadništvom, voljno in zmožno izpolnjevati v okviru sokolske ideje veliko oporoko blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja. Br. starosta dr. Pivko je to takoj ob početku izvajanja s kratkim spominskim in poklonitvenim nagovorom naglasil. In res sta oba namena pri akademiji prišla do vidnega izraza. Načelstvo in prednjaški zbor, sta za akademijo izbrala tak spored, da je bil že to po svoji izbranosti in pestrosti užitek zase. Izvajanje sporeda pa je bilo v svoji točnosti, skladnosti in gibčnosti nastopajočih, nad katerimi je čval lik Nesmrtnega kralja Aleksandra in njegov jugoslovanski orel, naravnost umetniško uživanje. Spored je otvorila moška deca br. Jakopca. Izvajala je vaje z zastavicami in je s svojim mladostnim ognjem in veseljem dala vaji posebno ljubkost. Isto tako je višja moška deca, ki jo vodi br. Golob v igri z obroči pokazala fineso in elegantno prožnost mladih teles v vrtečih se obročih. Zenski naraščaj s. Margučeve se je s točko »gimnastika« v resnici potrudil in s skladnim izvajanjem vaje potrdil in dokazal, da je njegovo izvajanje res gimnastično. Naslednja točka »vaje na bradljah«, ki so jo dali člani in sokoli-vojaki inž. podofic. šole (vodja br. Cilenšek), je nudil marsikateri lep moment osebnosti prisotnosti duha, telesa moči, elegancije in spretnosti. Sledeča je nato ženska deca s. Stokove, ki je izvajala igre s pahljčami. Nastop mladih sokolčic v rdečih kroljih je bil očeren in nežno precizen. Sledile so vaje s puškami moške dece br. Marguča. Točka, ki je po svoji vsebini čisto voljaškega značaja, je bila izvajana tako naravno in resno, kot bi jo bili izvajali pravi vojaki. Prisotni so tej točki burno bodeče dni, ko bodo ti Sokolčiči Sokolcuvarji in branilci domovine. Naslednja točka »sestoričica« so člani br. Cilenška izvedli kljub komplicirani sestavi te vaje docela vzorno. Isto velja tudi o naslednji točki »gibi«, ki jo je izvajala moška naraščaj br. Cerkveniča. Najlepša točka sporeda je bila naslednja točka »antrina igra«, ki so jo izvajale članice s. Margučeve. Podale so to igro čisto, graciozno in gimnastično dovršeno. Njihova prožna lagodnost je še kroljih v nalašč za to igro prirejenih desetih vplivala zelo učinkovito. Kot redni »marsellessa«, ki so jo izvajali Sokolcuvarji inž. podofic. šole. Stručno in močno, kot pristojna vojaku, njeno izvajanje te točke je ponovno potrdilo znano geslo da je Sokolstvo-Vojka in Vojka - Sokolstvo.

Akademija je bila številno obiskana. Posetilo jo je skoro vse članstvo društva, pa tudi mnogo pripadnikov sosednjih bratskih društev.

Naslednjega dne, v nedeljo 7. IV. popoldne, se je akademija ponovila za mlajše. Tudi ponovitev je dobro uspela, le žal, da je nekoliko zaostajala za ono iz predvečera. Glede obeh prireditelj, pa se lahko mirno trdi, da društvo napreduje in da se sedanje tehnično vodstvo trudi v smeri izboljšanja.

Župa Mostar

MOSTAR. — Poništenje uverenja. Sokolsko društvo Cavtat, župa Mostar, pod svojim brojem 77/34 od 27. aprila 1934 godine izdalo je bratu Petru Ristiću »Uverenje o njegovom sokolskom radu«. Pošto je ovo uverenje bratu Ristiću, učitelju, izdano protivno zaključcima župske godišnje skupštine i pošto ga na zahtev Sokolskog društva Cavtat Ristić Petar nije htio povratiti nazad želeći se njime koristiti za svoje privatne svrhe, to uprava župe Mostar ovim proglašava ovo uverenje ništavnim i njime se brat Ristić Petar, učitelj, ne može nigde služiti kao valjanim dokumentom o svome sokolskom radu. — Sokolska župa Mostar.

Župa Novi Sad

SUBOTICA. — Parastos Viteškom Kralju Ujedinitelju u Ruskom Sokolu. Ruski Sokol u Subotici održao je 9. aprila u pravoslavnoj crkvi parastos Blaženopamćenom Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju, svom Visokom Pokrovitelju, kao šestomesečni pomen od Njegove mučeničke smrti. Na parastosu je pevao Ruski hor.

Ovom činu prisustvovala je celokupna uprava jugoslovenskog Sokola, kao i uprava i svi članovi Ruskog Sokola, a i mnogobrojni članovi ruske kolonije u Subotici i Paliću.

Nakon parastosa protonamesnik dr. Marko Protić održao je dirljivu reč, istaknuvši veličinu duha Pokojnog Kralja, njegov neobičan značaj i uspeh u provođenju sveslavenske ideje.

Njegova reč bila je praćena jednodušnim uzvikom »Slava Muc, nakon čega je Ruski hor otpjevao »Vječnaja pamjat«.

Župa Novo mesto

NOVO MESTO. — Iz dela župne uprave. V zadnjih mesecih so se sestali k svojim sejama župno starešinstvo, župno načelnništvo in ŽPO, ki so vsi začeli s prvimi pripravami za letošnje jubilejno leto in zlet. V glavnem so zletne svečanosti 9. in 10. junija sledeče: V nedeljo 9. junija ob 9. uri dopoldne tekmne vrst moš, in žen. naraščaja. Ob 11. uri otvoritev I. župne zletne razstave. Popoldne istega dne ob 14. uri tekme članstva. Zvečer ob 20. uri slavnostni občni zbor, ob 20.30 župna telovadno-prosvetna akademija. V ponedeljek 10. junija: ob 8. uri tekme moške in ženske dece, ob 10. uri povorka, ob 11. uri glavne skušnje, popoldn ob 15. uri javna telovadba. Župna uprava namerava izdati za to slavlje tudi spomenico ob 25 letnici župe, ki bo verno ogledalo dela župe in njenih edinic.

Zaključek sokolskega žalovanja ob 6 mesečnici smrti Kralja Mučenika so v tej župi proslavile vse njene edince s skromnimi komemoracijami. Posebno svečana je bila žalna proslava Sokolskega društva Novo mesto. ŽPO je v smislu svojega programa in v pripravi za župni zlet sklical za nedeljo 14. aprila v Novo mesto ob 10. uri zbor vseh sokolskih pevovodij, ki ga je vodil župni glasbeni referent br. Jurko. Udeležilo se je 10 pevovodij, kar je za prvi začetek lep uspeh. Na njem se je določil pevski program za župno akademijo, pri kateri bodo prvi nastopili tudi naši sokolski pevski zbori. Enako so se določile tudi obvezne sokolske koračnice za vse kategorije, da bo župna povorka pravi izraz sokolske pomladi. Tako so je končno v tej župi pristopilo k realizaciji pevskih odsekov v naših edinicah.

Mirensko sokolsko okrožje. Poleg lepo se razvijajočega prosvetnega dela, ne smemo pozabiti tudi na tehnično delo, ki z enako lepimi uspehi koraka ob hoku s prosvetnim. V nedeljo 14. aprila so se v Trebnjem sestali k I. rednemu zboru vsi načelniki(-ice) iz vseh društev M. S. O. Zbor je otvoril kmalu po 8. uri in vodil okrožni načelnik br. Tratar Marjan, ki je v svojem uvodnem poročilu podal sliko tehničnega dela v edinicah M. S. O. od januarja do marca, ki se je v primeri z lanskim letom znatno dvignilo. Razen št. Ruperta so delavna vsa društva in štejejo 475 telovadečih vseh kategorij. Marljivo se pripravljajo za zlete in nastope, posebno na župni jubilejni zlet v Novem mestu. Za letošnje so se določili nastopi: okrožni zlet v št. Lovrencu 8. septembra, Trebnje 2. junija, št. Janž 19. junija, Mirova 4. avgusta, št. Rupert javi datum kasneje. Za 30. maja se določil okrožni tajni zlet. Po razgovoru o sodelovanju M. S. O. na župnih svečanstvih se je izvršil pregled letošnjih saveznih in župnih vaj na godbo, ki jih je izvršil član ZTO br. Romih Richard iz Novega mesta. Ob 12. uri je okrožni načelnik zaključil 17 članstva brojč okrožni tehnični zbor.

Mirensko prosvetno sokol. okrožje. Prosvetno delo v tem malem okrožju novomeške sokolske župe, se dviga in je prav zadovoljivo. Okrožje ima samo 7 društev, ki so sicer v večjih krajih Dolenjske, a je prebivalstvo po večini kmečko. Ta društva skušajo zaneesti sokolsko misel tudi v ostalo podeželje, kjer naj v tem letu zraste kak nova sokolska postojanka. Delo je zadovoljivo, saj so vse edince delavne. Vsa društva imajo lepo število prosvetnih prireditelj. Sokolska misel se širi s številnimi predavanji in zlasti v govori v telovadnici. Skoro vse edince imajo dramske odseke. Pridno igrajo Žužemberk, Mokronog, Mirna. Tudi Trebnje se je zganilo in je igralo Bevkovega: »Kajna«, pripravljajo Goljevo mladinsko igro: »Princesa in pastirček«. Tudi knjižnice imajo vsa društva v okrožju, ker je letos tudi Sokolsko društvo Žužemberk uredilo svojo knjižnico. V telovadnici se pridno poje, pevski odsek imajo društva: št. Janž, Trebnje in št. Lovrenc. Društva pa posvečajo skrb tudi naši nadi, mladini. Pridno se ustanavljajo po društvi mladinski odseki. Z delom v teh odsekih, bomo dvignili tudi število naših sokolčic. Naši deci in naraščaju darujemo naše delo in v vseh društvih bo viden in zadovoljiv napredek.

TREBNJE. — Vprizoritev Bevkove drame »Kajna«. V nedeljo 7. aprila je dramski odsek tuk. Sokolskega društva odigral popoldne pri polni dvorani Bevkovo dramo: »Kajna«, v režiji br. Steinerja nad vse zadovoljivo in želimo, da nam ta igralska družina pokaze kmalu zopet kaj. Mladinski odsek na pridno študira Goljevo: »Princesa in pastirček« v režiji br. prosvetarja Šaše Dominke. V nedeljo 2. junija t. l. bo društvo priredilo svoj vsakoletni javni nastop, ki bo združen s proslavo 60 letnice sokolovanja našega društvenega staroste br. Tomica Viljema, kar že danes obozarjamo na ta dan vse bratske edince.

NOVO MESTO. — Akcija za zgradbo sokolskega doma. Da se dostojno in častno ovekoveči spomin na blagopokojnega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, je novomeško sokolsko društvo osnovalo te dni gradbeni odsek z nalogo, da se organizira in zbira potrebna denarna sredstva, kakor tudi pripravljata načrta za zgradbo novega, bodočega sokolskega doma, ki bo nosil ime blagopokojnega kralja, kakor tudi letnega telovadišča.

Župa Osljek

BELI MANASTIR. — Okružna konferenca prosvetara. — U subotu 13. aprila održala se je u Belom Manastiru, u sokolskom domu, okružna konferenca prosvetara. Ova konferenca trebala se održati pred 14 dana, ali zbog preslabog odaziva (došla su svega dva prosvetara i to iz Kneževa i Bar. Petrovog Sela), ista se odgodila. — Ovog puta od 13 jedinica ovog okružja, bilo je zastupljeno 6 jedinica i to: Kneževu, Br. Vrh-Sečera, Bar. Petrovo Selo, Luč, Branjina i Beli Manastir. ŽPO nije bio zastupljen. Prisustvovao je i načelnik okružja brat Slijepčević, koji je ujedno zastupao belomanastirsko sokolsko društvo.

Konferenciji je vodio okružni prosvetar brat ing. Turk iz Kneževa. Svi prisutni prosvetari podneli su izveštaje o prosvetnom radu u svojoj jedinici i to prema pitanjima, koja im je brat okr. prosvetar ranije pismeno dostavio. Po ovim izveštajima razvila se rasprava, te se raspravljalo: kako da se savladaju teškoće, na koje prosvetari nailaze u svome radu. Konstatovano je, da seljačka omladina u Baranji shvaća Sokolstvo samo s vanjske-eftekne strane, a nikako s ideološke. Dužnost je prosvetara, da se to spreči. — Zatim se je raspravljalo o organizaciji sokolskog prosvetnog rada na selu, te je rešeno da se pre nego što se po ovome predmetu donese konkretni zaključci, ima prethodno pristupiti ispitivanju svih prilika u selu. Za ovo ispitivanje daće svima prosvetarima brat okr. prosvetar posebna pismena uputstva t. j. formulare s obrađenim pitanjima, koje treba do idućeg sastanka ispuniti, te će se tada po njima povesti rasprava i doneti zaključci. Iduća konferenca održaće se u roku od mesec dana u Belom Manastiru.

BELI MANASTIR. — Okružni sastanak načelnika. U nedelju dana 14. aprila o. g. održan je u Branjin Vrh-Sečera drugi okružni načelnički sastanak ove godine. Na sastanku bilo je zastupljeno 12 jedinica ovog okružja. Jedino nije bila zastupljena četa Branjina. Ukupno je bilo prisutno 35 braće i sestara, i to: Kneževu 8, Darda 5, Branjin Vrh-Sečera 5, Popovac 4, Beli Manastir 3, Bar. Petrovo Selo 2, Kneževi Vinogradi 2, Podolje 2, Batinja 1, Luč 1, Lug 1 i Gajić 1. Načelnništvo župe zastupao je brat Vlado Hodovski, a od strane domaćeg društva prisustvovao je zamenik starešine brat Kovač, koji je tople pozdravio prisutne u ime domaćeg društva.

Sednicu je vodio načelnik okružja brat Slijepčević. Glavni predmet bio je dogovor o pripremama za okr. takmičenje, te je rešeno da se prethodno okr. takmičenje, koje će se za ovo okružje održati 16. juna u Kneževu, održi preko celog dana i to pre podne samo za decu, a po podne za naraštaj i

članstvo. Zatim su određeni suci za takmičenje, te su iz ovog okružja određena 42 suca. — Prema predlogu načelnništva okružja, koji je ranije svima pismeno dostavljen, rešeno je, da svi suci imaju iz telovežbenih grana, u kojima će suditi, polagati ispit. Ovi ispiti za suce održaće se u Belom Manastiru 2. juna pre podne. — Na sednici je zatim sastavljen raspored javnih vežbi društava i četa ovog okružja u ovoj godini. Javne vežbe će se održavati ovim redom: u Dardi 26. maja, u Belom Manastiru 9. juna, u Lugu 10. juna, u Branjinom Vrh 23. juna, u Luču 28. jula, u Bar. Petrovom Selo 18. avgusta, u Kneževu 1. septembra, u Gajiću 8. septembra, u Batinji 15. septembra (okružna) i u Popovcu 29. septembra.

Posle sednice obavljen je pregled i ispravak ovogodišnjih sletskih prostih vežbi, kao i vežbi na spravama za takmičenje, a po podne data su uputstva za suđenje u svima telovežbenim granama, u kojima će se takmičiti na ovogodišnjem okružnom takmičenju.

B. S.

SLAV. POŽEGA. — Lakoatletsko natecanje. U nedelju 14. aprila održano je u Osijeku lakoatletsko natecanje između Sokolskog društva Osijek I i Sokolskog društva Slav. Požega.

Rezultati toga natecanja bili su sledeći: članovi: trčanje na 100 m: Salinger 12,1; 1.500 m Krofelin 5,12; skok u vis: Bakov 160; skok u dalj: Čelap 5,72; bacanje kugle Horvat ing. 12,31; bacanje diska Horvat ing. 37,68; bacanje koplja Salinger 10, 25; troskok Čelap 11,92; skok u vis s motkom Bakov 3,20; svi iz Slav. Požega.

Župa Petrovgrad

PETROVGRAD. — Župski lakoatletski tečajevi. Načelnništvo župe održalo je u Petrovgradu, prema svojem ovogodišnjem programu, dva lakoatletski tečaja i to prvi za članice od 8—10 i drugi za članove od 10—13 aprila o. g. Tečaju za članice učestvovala su 22 sestre iz 20. a tečaju za članove 44 brata iz 38 jedinica. Pored lakoatletskih disciplina naučeno je sve sletsko gradivo, kako proste, tako i vežbe za takmičenje za sva odeljenja. Oba tečaja bila su vodena na internatskoj osnovi u domu S. d. Petrovgrad Matica, a vežbe su se obavljale na igralištu A. K. »Obilić« i na vežbalištu S. d. Petrovgrad Matica. Vodi tečaja bila su braća Alojz Pogačnik, načelnik župe, i Stevan Bakač, prednjak župe, uz pomoć br. Magdovića i setre J. Lekićeve. Oba tečaja imala su odličan uspeh ka-

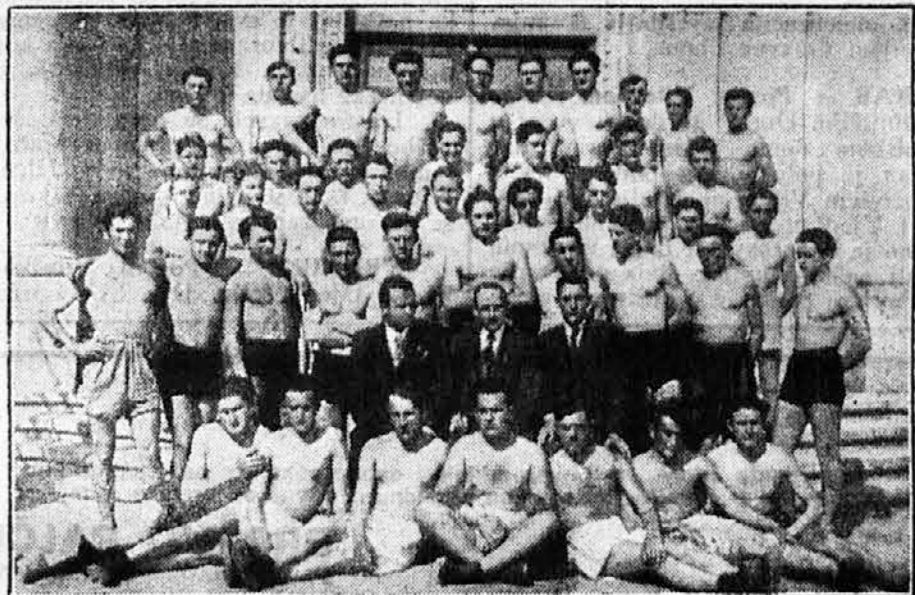
Brat Ivo Pelicarić
(uz našu vest na str. 6)

Naraštaj: trčanje na 100 m Tubić 12,4; 1500 m Radić 5,03; skok u vis Bevanđić 155; skok u dalj Radić 543; skok u vis s motkom Brlek 2,50; troskok Radić 11, 92; svi iz Slav. Požega. Zilić iz Osijeka pobedio je u bacanju kugle 11,94; u bacanju diska 35,40; u bacanju koplja 35,60.

Organizacija je bila vrlo dobra, a borba živa, jer su oba društva u lakoatletici vrlo napredna.

ko za podizanje prostih grana u našim jedinicama, tako i za pravilno izvođenje sletskih vežbi za pokrajinski slet u Subotici.

TOMAŠEVAC. — Nabavka društvene zastave. Prošle godine povelu je naše društvo akciju za nabavku društvene zastave. U ovu svrhu priložili su: Zupan Joško 200 Din, Savez SKJ, Turin Anton, Batuš Jovan, Vitomirov Lazar, Latić Lazar, Jevtić-Andić Milića, bratska Sokolska župa Petrovgrad, Fetisov Teodor i Vladislavljev Živan-Jovan po 100 Din, Kroatčić Đuro 60 Din, Gangl Engelbert i Popović Jovan po 50 Din, dr. Kamenković Slavko, Stremekić, Celje, i Bešlić Nikola po 30 Din, Maričić Marije 30 Din, Sok. društvo Orlovat i Petrovgrad Matica po 25 Din, Berkov Dušan i Čonić Dušan po 20 Din. Uprava našeg društva toplo im zahvaljuje.

Lakoatletski tečaj za članove, održan od 11 do 13 aprila o. g. u Petrovgradu

Lakoatletski tečaj za članice održan od 8 do 10 aprila o. g. u Petrovgradu

Župa Sušak - Rijeka

GOSPIĆ. — Lutkarska priredba. Po prvi put od opstanka Sokolskog društva u Gospiću osnovana je, u okviru Prosvetnog odbora, ove godine lutkarska sekcija.

U subotu dne 13. aprila 1935 priredila je ova sekcija prvu lutkarsku predstavu. Priredbu je otvorio društveni prosvetar brat Opačić Ilija, direktor Učiteljske škole, iza čega se u dupkom punoj velikoj općinskoj dvorani prikazivala »Hrabra družina« od brata Miloša Vasića, bajka u 4 čina.

Ova lepa priredba uspela je u sva-

kom pogledu izvan očekivanja. Napetom pažnjom prisutnih, pozornim gledanjem i slušanjem za vreme čitave predstave, priredba je dostigla svoj zasluženi uspeh napose po svojoj moralno-odgojnoj tendenciji. — U ovu novu granu našeg Sokolskog društva, na osnovi rezultata ove prve predstave, polažemo s punim pravom velike nade. Očekujemo, da će u svome daljnjem razvitku mnogobrojnim malim Sokolčicima u prvom redu, a isto tako i ostalom članstvu i građanstvu, pružiti mnogo zabave i pouke u isto vreme, te će među ostalim i time potpuno opće-kulturno prosvetnom zadatku Sokolstva.

Ohrabreni ovim izvanrednim uspehom, priredio lutkarska sekcija istu pretstavu u mnogim okolnim mestima i sokolskim četama društva.

JELENIJE. — Pomen Viteškom Kralju Ujedinitelju. Dne 9 aprila o. g. u 20 sati naše je društvo na dostojan način komemoriralo polugodišnjicu tragične smrti našeg neprežaljenog Viteškog Kralja Ujedinitelja. Pošto naše društvo nema svojih prostorija, udešeno je bila za tu svrhu učionica škole Jelenje.

Starešina brat Marko Mudrovčić održao je uzbudljiv komemorativni govor, u kojem je izneo život i rad Velikog Pokojnika. Uz gromke poklike Slavica Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja i Živeo Nj. Vel. Kralj Petar II uz prigrušen plač i jecaj naroda završila se ova skromna svečanost.

V. Ž.

KRASICA. — Pomen Viteškom Kralju Ujedinitelju. Sokolsko društvo Krasica održalo je 9 aprila t. g. 6-mesečni pomen na uspomenu tragične smrti našeg neumrlog Vladara blaženopochivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

Toga dana sakupilo se gotovo sve članstvo, naraštaj i deca u sokolani u 8 sati naveče gde su br. starešina i prosvetar održali kratke komemorativne govore. Svi su nazočni mirno i u najvećoj pobožnosti saslušali govore i nakon toga se tiho razišli uz: Neka je večna slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju! Živeo Kralj, Nj. Vel. Petar II! Da živi velika i moćna Jugoslavija!

MALINSKA. — Pomen Kralju Ujedinitelju. Pre šest meseci prekinula je ubojnička, od naših vekovnih dušmana plaćena ruka, nit plemenitog života našeg Velikog Kralja Mučenika, Aleksandra I Karadorđevića.

Čitava Jugoslavija odala je prošlih dana dostojnu počast svetog uspomeni Velikog Kralja Mučenika, pa tako i Malinska.

Naše Sokolsko društvo priredilo je 14 aprila u prostranoj dvorani hotela »Draga« svečanu komemoraciju, koja je bila brojno posećena ne samo od Sokola, nego i od drugog građanstva. O pokojnom Velikom Kralju Mučeniku govorio je prosvetar br. M. Radić.

Br. M. Žuvičić deklamovao je s puno čuvstva snažnu pesmu od V. Ilića mla. »Umro je veliki Kralj«. — Pevački zbor pod ravnanjem br. Nikolića otpjevao je skladno jednu tužaljku.

Ženska deca izvela su s uspehom simboličnu sliku »Jugoslavija i devet banovina«.

Komemoracija završila je skupnim pevanjem državne himne. M. R.

RAB. — Pomen Viteškom Kralju Ujedinitelju. Dne 9 aprila na večer u Sokolskom domu »Miroslava Tirša« održan je polugodišnji pomen Blaženopochivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Na pomenu deklamovao je br. prosvetar Bačić E. pesmu »Kralj naš još uvijek živi« od Franje M. Fuisa, a zatim je u opširnom govo-

ru prikazao velebna i besmrtna dela Blaženopochivšeg Kralja, kao i njegov značaj. Njegov rad na svim poljima napretka, njegov rad za Sokolstvo, za selo i t. d. Predavač se osvrnuo na onaj najkobniji dan u našoj bliskoj historiji, na 9 oktobar, te na značenje toga dana za našu istoriju i Sokolstvo. Dirljivim, ali snažnim rečima rastumačio je značenje poslednjih Kraljevih reči.

Prisutnih je bilo prilično te su i tom zgodom pokazali onu veliku ljubav prema svom pokojnom Velikom Vladaru s poklicima punim osećaja i bola.

RAB. — Proslava 25-godišnjice društvenog opstanka. Na sednici od 20 aprila zaključio je odbor našeg društva da se 11 avgusta o. god. proslavi 25-godišnjica opstanka društva, te da se tom zgodom priredi javna vežba. Pozivaju se već sada sva bratska društva, da bi listom pohrlili na naš plavi Jadran, da bi priredili izlete u sred najveće sezone, pa da barem u kraćem vremenu vide i oseće sve draži, lepote naših primorskih mesta i letovališta. Omogućeno je svima da vide toliko lepi i poznati Rab, koji godišnje posetuju tisuće i tisuće stranaca iz svih država, da vide stari i drevni grad nazvan gradom »četiri tornjeva«.

Tog dana priredio je Sokolska župa Sušak-Rijeka dva izleta od Raba, te pozivamo i sva br. društva iz Primorja i iz cele Jugoslavije da tih dana prirede izlete na Jadran.

E. B.

RAB. — Konstituisanje prosvetnog odbora. U Sokolskom društvu Rab konstituisan je prosvetni odbor kako sledi: predsednik Bačić Emanuel, zam. Tonsa Ivo, tajnik Zonka Ivo, izvestilac za kino, diapositive i radio Picurarić ing. Luka, izvestilac za štampu, novinske isečke, knjižničar, pozorište, pozorište lutaka Bačić Emanuel, za zbirku slika Maharić Albert, načelnik Bačić Ante, za glazbu i pevanje Jurić Nikola, ostali u odboru: Marčić Ljudmila, Marinović Konzuela, za čete Slavčić Marijan.

VRBNİK. — Priredba. Sokolsko društvo u Vrniku priredilo je dne 7 aprila vrlo uspešno priredbu. Iza otpevane Drž. himne i Sokol. pozdrava održao je brat J. Žigante predavanje o povesti Jugoslavije. Osobito je lepo izneo tok našeg narodnog ujedinjenja. U istom smislu govorio je i predsednik općine pozivajući sve smestane da čuvaju krvlju i tolikim žrtvama stečenu slobodu, a slogom učvrste naše jedinstvo. Deklamaciju »Zvone zvona« od J. A. Kraljića lepo je izvela sestra B. Štašić. Igrokaz »Moć žrtve« od K. Škalca natkrililo je sve. Publika je komad shvatila i u dvorani nije bilo oka koje nije pozasuzilo. Komad prikazuje život našeg naroda u Istri.

Iza toga izvela su deca i naraštaj vežbe. Na koncu se pevala uz pratnju tambura i gusala pesma »Oj, Jelena, Jelena«, koja se svima dopala, tako da se na opći zahtev morala ponoviti.

VRBNİK. — Pomen Viteškom Kralju Ujedinitelju. Dne 9 IV održan

je u sokolani polugod, pomen Blaženopochivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelju. Predavanje o neumrlog Heroju i Mučeniku održao je brat Žigante, a braća i sestre izvele su prigodne deklamacije, koje su nam osvežile uspomenu na onaj kobni dan.

Župa Šibenik-Zadar

BIOGRAD n/m. — 40-godišnjica sok. rada br. Ive Pelicarića. Prošle godine na 4 avgusta navršio je 80 godina svoga plodnog života starešina Sokolskog društva Biograd n/m brat Ivan Pelicarić. Ovaj je jubilej, nažalost, prošao nezapažen. Sada pak dne 25 aprila tek. god. slavi 40-godišnjicu sokolskog rada.

Brat Ivan Pelicarić rođen je u Biogradu n/m 4 VIII 1854 god. Sin je plemenite i ugledne biogradske obitelji pok. Tome Pelicarića, jednog od prvih svesnih Hrvata u Dalmaciji. Nije dakle čudo, da je baš iz te nacionalno svesne kuće izašao naš jubilarac onakav, kakva ga i danas vidimo i kakva smo ga mogli videti pre i za vreme rata te za italijanske okupacije. Ovako nacionalno uzgojena vidimo ga već 1900 god. u redovima Sokola u Zadru, gde je primio prve temelje sokolske ideje, da se iza toga posve preda Sokolstvu. Neko je vreme obnašao i čast potstaroste Sokolske župe Bana Paližne u Zadru. Na 1 IX 1907 osniva Sokolsko društvo u svom rodnom mestu Biogradu n/m, što mu veoma lepo uspeva, jer društvo odmah na početku broji 60 članova, a što je za ondašnji Biograd bio veliki broj. Time je utro put sokolskom radu u Biogradu. Rad u ovome društvu pod stalnim vodstvom br. Pelicarića upravo cvate sve do početka svetskog rata, kada je morao biti prekinut svaki rad, jer su društvo oduzete prostorije i imovina, a na kretanje pojedinih članova Sokola, naročito brata starešine Pelicarića, vlast je budno pazila.

Posle rata nastupa italijanska okupacija. Radi sukoba s Talijanima brat Pelicarić već u aprilu 1919 god. emigrira u Split i tako društvo ostaje bez svoga vrsnog vođe. U Splitu stoji sve do evakuacije Biograda 1923 god., kada se vraća u Biograd i pomladuje svoje nekadašnje Hrvatsko sokolsko društvo u Jugoslovensko sokolsko društvo. Tada je društvo stajalo pred velikim zadacima jer su rat i italijanska okupacija uništili svu društvenu imovinu. Brat Pelicarić ne klone, nego neumorno radi na obnavljanju društva. Videći prve svega da društvo ne raspolaže s pogodnim prostorijama, on daje društvu na besplatnu upotrebu jednu svoju lepu kuću. Kasnije tu kuću dariva društvu, da je ono nasledi posle njegove smrti. S time je za uvek zadužio sokolsko društvo u Biogradu, koje ga u znak zahvalnosti na godišnjoj skupštini 1926 godine bira svojim doživotnim starešinom.

Brat Ivan Pelicarić nalazi se i danas kao osamdesetogodišnjak na čelu Sokolskog društva Biograd i kao takvog ne bi mogao ni mnogi mladi da ga dostojno zameni. Brat Pelicarić je čovek retke volje, čvrstine karaktera, plemenitosti, radišnosti, — uzor Sokola.

Čovek ne može ni zamisliti, da može jedan starac od 80 godina, koji je kroz celi svoj život radio, imati onoliko energije i volje da mu na tome mogu mnogi mladi zavideći. On je učestvovao na svim sletovima još pre rata, a pogotovo pak posle rata. Iako već starac od 78 godina on 1932 god. prisustvuje na sletu u Pragu. Ukratko brat je Pelicarić čovek retkih vrlina Sokola i čoveka, jedan od najstarijih sokolskih veterana na Primorju.

Bratu starešini Pelicariću čestitamo sadanji njegov jubilej s željom, da ga Bog još dugu niz godina uzdrži zdrava na ponos i diku Sokolstva i mile nam Otadžbine! — Zdravo!

M. Milovčić, Niš.

KNIN. — Komemorativno predavanje. Dne 9 aprila, na dan polugodišnjice tragične smrti Blaženopochivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja naše je društvo priredilo komemorativno predavanje, koje je održao društveni prosvetar brat dr. Mirko Perković.

Najdirljiviji utisak ostavio je na ve prisutne momenat, u kome predavač, definišući poslednju zapovest i molitvu Neumrlog Kralja »Čuvajte Jugoslaviju«, pozivlje sve na složen i zajednički rad za prosvetno-kulturno, privredno i higijensko podizanje svih slojeva našega naroda — a naročito seoskog.

Za ovaj pasus svoga predavanja brat dr. Mirko Perković pobrao je jednodušna i buran te dugotrajna aplauz.

Predavanje je završio trokratnim usklikom »Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju«, što su prisutni prihvatili ustajanjem.

Pored velikog broja članstva i naraštaja društva, predavanje su posetili predstavnici vlasti, društava ustanova i dobar deo građanstva. D. J. Č.

Župa Varaždin

LUDBREG. — Osnutak Podravskeg okružja. Po zaključku glavne skupštine Sokolske župe Varaždina osnovano je V okružje Varaždinske župe pod imenom Podravskeg okružja sa sedištem u Ludbregu.

Konstituirajuća skupština održaće se 28 aprila.

Ovom okružju pripalo je i bratsko društvo Varaždinske Toplice i Legrad s pripadajućim četama.

Po izboru načelnika — otpočeo se radom, u koji polazimo velike nade. U Ludbregu je osnovano odeljenje starije braće. Ovo je odeljenje povuklo iz redova građanstva mnoge, koji su do sad bili po strani.

Rad našega društva kroči lepo napred.

LUDBREG. — Osnutak lutkarskog pozorišta. Sokolsko društvo u Ludbregu osnovalo je lutkarsko pozorište. Priredena je prva pretstava, kojoj su uz sokolsku decu prisustvovala i sva deca osnovne škole. Prikazivalo se »Aždaja i Carev sin«. Moralan uspeh je bio odličan, dok materijalni zadovoljava. Š.

VARAŽDIN. — U nedelju 14 aprila o. g. priredio je jahački odsek Sokolskog društva Varaždina terensko-lovno jašenje. Staza kao i uslovi propisani na tom jašenju tražili su od svakog pojedinog jahača njegovu dobru izvežbanost u svim granama jahanja, a iziskivahu i veliki fizički napor. Dužina staze bila je oko 11 km sa svim mogućim terenskim zaprekama. Nastup i cilj bili su na pašnjaku Banfici.

Uz pratnje glazbe Sokolskog društva projašili su proz grad na Banfici 24 Sokola - jahača, od kojih njih 15 pristupiše natecanju. U 3 i ½ sata nastupila — u kojoj su bili naši najbolji streljaci — dala je prvom natecatelju znak za polazak. U razmacima od 2 minuta polazili su ostali. Najbolje vreme postigao je brat Stampfel sa 57' 15".

Po završenim utrka komisija je odmah pristupila izračunavanju vremena i eventualnih grešaka te je u roku od 30 minuta proglašen rezultat. I mesto postigao je brat Stampfel Josip, II brat Sukić Zvonko, III brat Dobrosavljević Jovica, IV brat Smiljan Viktor.

Takmičarima proglasio je rezultate — u odsutnosti starešine — I zamenik društvenog starešina brat Viktorin Pongračić.

Ovaj vrlo uspešni nastup naše braće konjanika vreden je svake pohvale, te za želeći da ovako i nastave. Na nastupištu i cilju sakupilo se oko 1500 meštana, koji su sa zanimanjem pratili tok čitavog takmičenja. Tom zgodom sakupljani su prilozima za gradnju sokolskog doma u Varaždinu, te je i ovde postignut lep uspeh. M. R.

Župa Zagreb

DAPCI. — Pomen Viteškom Kralju Ujedinitelju. Dne 9 aprila, povodom tragične smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, održala je naša četa u 19.30 sati komemorativnu sednicu sa sledećim rasporedom: 1) Komemorativni govor brata starešine, 2) Život i rad Blaženopochivšeg Kralja, 3) Radio predavanje sestre prosvetara, 4) Radio prenos govora br. Anđelinovića iz Zagreba »O Blaženopochivšem Kralju«.

ZABOK. — Pomen Viteškom Kralju Ujedinitelju. U utorak dne 9 aprila o. g. održane su u našoj crkvi svečane zadušnice za neumrlog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, kojima su prisustvovali predstavnici mesnih ureda, Sokolska četa, te obe mesne vatrogasne čete. U školi su pojedini nastavnici u svojim razredima objasnili sokolskoj deci značenje tog tužnog dana.

DIPLOMIRANI UČITELJ MUZIKE

preuzeo bi vodstvo sokolske glazbe, fanfare ili orhestra. Dugogodišnji učitelj dubrovačke općinske muzike i drugih, dugogodišnji član orkestra Narodnog kazališta u Zagrebu te nastavnik kod Muzičke akademije u Zagrebu. — Cenj. po nudi na Upravu lista.

Brat i sestre!

Nabavljajte odore, vježbovna odijela i ostale sokolske potrepštine kao i sokolske zastave uz najjeftiniju cijenu i solidnu izradbu kod bratske radnje

80-2

BRANKO PALČIĆ
glavni dobavljač Saveza S. K. J.

Centrala: Zagreb, Kraljice Marije ul. 6, tel. 26-77
Filijala: Beograd, Balkanska 24, tel. 2-61-01

Tražite besplatno cjenike!

ДИСКОСЕ, КОПЛА, КУГЛЕ И ЛОПТЕ

најусавршеније добавља

ТВОРНИЦА ГИМНАСТИЧКИХ СПРАВА
Ј. ОРАЗЕМ
РИБНИЦА
НА ДОЛЕНСКОМ

Otpremništvo drž. željeznica JADVAR a. d.

Sušak-Delta

usklađuju i vrši sve špediterake poslove i carinsku manipulaciju uz najkvalitetnije uvjete. — (Preuzimlje razvlačenje od stanice kroz grad i do stanice uz najjeftiniju cijenu.)
Tel. inter. 2-29 Brzjaviti: Jadvar-Sušak

KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVATIS

Širite Sokolsku štampu

»Sokolski glasnik«, »Soko«,
»Sokolsku prosvetu«,
»Sokolsko selo«,
»Sokolici« i »Našu radost«!

KRIZE BO KONEC,

ko bodo domači denarni zavodi mogli zopet dajati
nova posojila iz novih vlog.
Zaupajte Vaš denar

MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI,

ki izplačuje nove vloge, vložene po letu 1933, neomejeno
ter jih obrestuje po 4 do 5%.

Vloge nad . . . Din 400.000.000—
Rezerve . . . Din 14.600.000—

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske prireditve Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica šte. 44

UČITELJSKA TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

